

Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2023
Source text: eBible.org
Source version: 12/8/2023
Source copyright: CC Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.13.11 (Pro) on 12/11/2023
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

G. DORÉ

H. PISAN.

A o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren."
Thaj e vojnikura čhudije o kocka thaj ulade maškar peste leso fostano.

Luka 23:34

Luka

1 Mangleja Teofile, sar so džane, but džene lije te pisin tare kova so sasa, so o Dol obećisada prekale prorokura, a čerdilo maškar amende. **2** Pisisade amende kola save korkore dikhlije vadži tare angline divesa thaj čerdile sluge e Devlese Lafese, **3** gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so sa taro anglinipe ispitujisadem, **4** te šaj ave uverimo kaj si čačipe kova so sikade tut. **5** Kana sasa o Irod caro ani Judeja, nesavo manuš so akhardola Zaharija sasa svešteniku tare Avijineso redo. Lesi romni sasa tari kuštik e Aaronesi thaj akhardola Jelisaveta. **6** Solduj džene sesa čačutne anglo Dol thaj živilasade pale zapovestura thaj palo Zakon e Gospodeso bizo nisavo bilačipe. **7** Al len naj sesa čhavе, golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene sesa več purane. **8** Jekh dive, o Zaharija kandija e Devle ano Hram golese kaj palo dužnost sasa lesu redo, **9** kaj palo adeti e sveštenikurengu birisade le barbutosa te džal ano Hram e Gospodeso te kadił. **10** Kana o Zaharija dija ano Hram te kadił, but manuša molisajle avral. **11** Tegani e Zaharijase sikadilo o meleko e Gospodeso savo ačhilo ki desno rig taro oltari e kadimaso. **12** Kana o Zaharija dikhlije le, uznemirisajlo thaj but darajlo. **13** Al o meleko vaćarda lese: "Ma dara, Zaharije! Čiri molitva sasa šundi. Čiri romni i Jelisaveta ka bijanol murše thaj tu ka de le alav Jovan. **14** Tu ka ave radosno thaj baxtalio thaj but džene ka aven blagoslovime lese bijandimasa, **15** golese kaj vov ka avol baro anglo Gospod. Nikad ni ka pijol mol ni zuralo pijipe. Vov ka pherdl e Svetone Duxosa dok si ano vođi pe dako. **16** O Jovane bute čhavе e Izraelese ka iril anglo Gospod, angle lengo Dol. **17** Vov ka džal anglo Gospod sar glasniko ano Duxo thaj ano zuralipe e prorokoso e Ilijaso. Ka miril e ile e dadendе premale e čhavе thaj ka iril kolen save ni šunen ano godaveripe e pravednikurengu. Sa kava ka čerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese avimase." **18** O Zaharija vaćarda e melekose: "Pale soste me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mingri romni si bute beršendi." **19** O meleko phenda lese: "Me sem o Gavrilo, o meleko savo ačhol anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav tuće kava lačho lafi. **20** Ak, ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova dive dži kaj sa gova ni čerdol, golese so ni pačajan ane mingre lafura save ka pherdon ano pravo vreme." **21** E manuša adućarde e Zaharija thaj čudisajle sose gaći majisajlo ano Hram. **22** Al kana o Zaharija iklilo, naštine te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro. Gija e manuša haljarde kaj sasa le vizija ano Hram. **23** Kana nakhle e divesa lese kandimase ano Hram, o Zaharija delo čhere. **24** Pale kala divesa i Jelisaveta lesi romni ačhili khamni thaj ni iklili avral taro čher pandž čhon. Golese vaćarda: **25** "Gija čerda mande o Gospod! Ane kala divesa sikada mande po milost thaj uljarda mandar i ladž maškare manuša kaj ni sasa man čhavе." **26** Kana i Jelisaveta sasa šovto čhon khamni, o Dol bičhalda e meleko e Gavrilo ano Galilejsko foro o Nazaret **27** ki jekh čhej Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuštik e carosi e Davidesi. **28** Kana o meleko o Gavrilo avilo late, phenda: "Av radosno, tu so arakhlijan

milost. O Gospod si tusa. [Blagoslovimi san maškare džuvlja!]" **29** I Marija but darajli tare lese lafura thaj dija godi savo sasa kava pozdrav. **30** Al o meleko phenda lače: "Ma dara, Marije! Golese kaj arakhlijan milost anglo Dol. **31** Ak, ka ačhe khamni, ka bijane čhavе thaj ka de le alav Isus. **32** Vov ka avol baro thaj ka akhardol Čhavo e Embare Devleso. O Gospod o Dol ka dol le o prestolje lese paradadeso e Davideso. **33** Vov ka carujił ane kuštika e Jakovese ane sa e divesa thaj lese carstvose ni ka avol krajo." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e meleko: "Sar ka avol gova kana sem me vadži čhej?" **35** O meleko o Gavrilo vaćarda lače: "O Sveto Duxo ka avol pe tute thaj o zuralipe e Embare Devleso ka učharol tut. Golese kaj o čhavoro so ka bijandol ka avol sveto thaj ka akhardol Čhavo e Devleso. **36** Ak, i čiri bibi i Jelisaveta ačhili khamni ane purane berša thaj ka bijanol murše. E manuša vaćarde kaj voj naštine te ačhol khamni, al akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj o Dol šaj te čerol sa so phenol!" **38** I Marija phenda: "Ake, me sem sluškinja e Gospodesi. Nek avol mande palo čiro lafi!" Thaj o meleko delo latar. **39** Pale gola divesa i Marija spremisajli thaj siđarda ani bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori, deli ano čher e Zaharijaso thaj pozdravisajli e Jelisavetas. **41** Kana i Jelisaveta šunda e Marijako pozdrav, čhelda o čhavo ane lako vođi thaj i Jelisaveta pherdl Svetone Duxosa. **42** Ane sa o glaso vaćarda e Marijače: "Emblagoslovimi san maškare sa e džuvlja thaj blagoslovimo si o čhavo ane čiro vođi. **43** Kotar mande kava čast kaj tu, i dej mingre Gospodesi, aviljan ke mande? **44** Golese dikh, kana šundem čiro pozdrav, taro radost čhelda o čhavoro ane mingro vođi. **45** Blagoslovimi san tu so pačajan kaj ka pherdl kova so vaćarda tuće o Gospod!" **46** Tegani i Marija vaćarda: "Slavl mingri duša e Gospode! **47** Mingro duxo veselil pe ano Dol, ane mingro Spasitelji, **48** golese so sasa milostivno e poniznove sluškinjače. Golese dikh, od akana ka akharen man blagoslovimi sa e kuštika. **49** Golese so čerda mande baro šukaripe o Zuralo Dol. Sveti si lesu alav! **50** Vov si milostivno sa e manušendе tari kuštik dži i kuštik, kolendе save daran lestar. **51** Pe vastesa sikada piro zuralipe, čhudija pestar kolen save si barikane ane ile thaj ani godi. **52** Čhudija e vladaren taro lengo prestolje, thaj vazdija e poniznoven. **53** E bokhalen čaljarda šukarimas, a e barvalen mukhlja čuče vastencar. **54** Pomožisada e Izraele, čire sluga, golese kaj dol pe godi taro milost, **55** sar so obećisada amare paradadende, e Avraameše thaj lese potomkurenđe ane sa e divesa." (aiōn g165) **56** I Marija bešli e Jelisavetas paše trin čhon thaj pale gova irisajli čhere. **57** Kana i Jelisavetače avilo o sato te bijanol, bijanda čhavе. **58** Lače pašutne thaj lačhi familija šunde kaj o Gospod sikada lače baro milost thaj radujisajle lasa. **59** Kana e čhavore sesa ohto dive, avile te čeren lese suneti thaj manglje te den le alav lese dadeso – Zaharija. **60** Al i Jelisaveta vaćarda: "Na, lesu alav ka avol Jovane!" **61** Von phende lače: "Naj tut khoni ani čiri familija gole alavesa!" **62** Tegani vastencar pučlje e dade e Zaharija sar bi vov mandola te avol lesu alav. **63** Thaj o Zaharija manglia khanči pe soste šajine te pisil thaj pisisada: "Jovan ka avol lesu alav." Thaj savore čudisajle. **64** Tare jekh drom putardilo lesu muž thaj lesi čhib, tegani o Zaharija lija te vaćarol thaj lija te slavil e Devle. **65** I dar e Devlesi avili ane sa lende pašutne thaj

ki sa i bregali Judeja vaćarda pe tare kava so sasa. 66 Savore so šunde gova, dije godi tare gova thaj phende: "So ka avol tare kava čavo? Golese so o va e Gospodeso sasa pe leste." 67 O Zaharija, e Jovaneso dad, pherdilo e Svetone Duxosa thaj prorokujisada: 68 "Blagoslovimo si o Gospod o Dol e Izraeleso golese so avilo thaj otkupisada e manušen! 69 Vazdija amende e zurale Spasitelje, tari kuščik e carosi e Davidesi, pire slugasi, 70 sar so vaćarda ano purano vreme andare muja tare pire sveta prorokura, (aiōn g165) 71 kaj ka ikalol amen tare amare dušmanura thaj tare vasta savorenje save mrzin amen. 72 Sasa milosno amare paradadende, thaj ispunisada piro sveto savez, 73 savez savo dija e Avraame se amare paradadese, 74 te ikalol amen tare vasta amare dušmajende, te šaj kanda e Devle bizi dar, 75 ano svetost thaj ano pravednost angle leste sa dok sam džuvde. 76 A tu Jovane, mingreja čaveja, ka ave akhardo proroko e Embare Devleso golese kaj ka dža anglo Gospod te pripremi lese o drom. 77 Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o spasenje prekalo oproštenje tare lende grehura. 78 Golese so si e Devleso ilo milostivno, tare savo ka avol amende o svetlost e sabalinako tari visina, 79 te svetil kolende so bešen ano kalipe thaj ani sena e merimasi, a amare pingre te usmeril ko drom taro mir." 80 A o čavoro o Jovane barilo thaj zurajlo duxosa. Kana barilo, delo ani pustinja sa dži kaj ni iklilo angle Izraelcura te propovedi.

2 Ane gola divesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelj, iklilo o vaćaripе e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša ano Rimsko carstvo. 2 Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije vladisada ani Sirija. 3 Thaj savore đele te pisin pumare alava ko spisko – dži jekh ane gova foro kaj bešle lende kuštika. 4 Gija o Josif golese so sasa tarī familija thaj tari kuščik e Davidesi, delo taro Nazaret, so si ani Galileja, ano foro e Davideso savo akhardol Vitlejem thaj si ani phuv Judeja. 5 Đelo gothe te pisil piro alav ko spisko e Marijasa, savi sasa mangli lese thaj sasa khamni. 6 Kana sesa ano Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. 7 Thaj bijanda pire anglune čave. Paćarda le thaj čhuta le ani jaslica, golese kaj naj sasa than ani gostonica. 8 Ane goja phuv pašo Vitlejem sesa nesave čobanura, save arakhlijе ke poljura račasa pe bakren. 9 Tari jekh drom o meleko e Gospodeso ačhilo maškare lende thaj e Gospodesi slava svetlisada len thaj von but darajle. 10 Al o meleko vaćarda lende: "Ma daran! Dikh, anav tumendе radosno lafi so ka avol sa e manušende! 11 Golese kaj ano foro e Davideso adive bijandilo o Spasitelj. Vov si o Hrist o Gospod. 12 Kava ka avol tumendе znako pale savo ka pindžaren le: ka araćhen čhavore savo si paćardo thaj pašljol ani jaslica." 13 Tari jekh drom pašo meleko sikadili bari vojska e melekurendi, save hvalina e Devle vaćarindoj: 14 "Slava e Devleso ko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša save si pale Devleso manglipe." 15 Kana e melekura đele lendar ano nebo, e čobanura phende jekh averese: "Ka dža dži o Vitlejem, te dikhla gova so odori sasa sar so vaćarda amende o Gospod." 16 E čobanura đele sigate thaj arakhlijе e Marija, e Josife thaj e čhavore sar pašljol ani jaslica. 17 Kana dikhije le, savorenje vaćarde so o meleko lende vaćarda taro čhavoro. 18 Savore save šunde so phende e čobanura, divisajle. 19 Al i Marija dija godi tare kala lafura thaj čhuta len

ane piro ilo. 20 E čobanura irisajle, slavisade thaj hvalisade e Devle paše sa so šunde thaj dikhlije, golese so pherdile sa e lafura sar so sasa lende phendo. 21 Ohtoto dive palo bijandipe e čhaveso avilo o vreme te čeren lese suneti. Dije le alav Isus, sar so vaćarda o meleko, angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Kana avilo o vreme pašo adeti i dej te thodol sar so si pale Mojsijaso zakon, o Josif thaj i Marija ande e Isuse ano Jerusalim te preden le e Gospodese ano Hram, 23 sar so si pisimo ane Gospodeso zakon kaj "dži jekh angluno murš te posvetil pe e Gospodese", 24 thaj te anen kurbano "duj grlice il duj terne golubura" sar so si phendo ane Gospodeso zakon. 25 Tegani sasa ano Jerusalim manuš kaso alav sasa Simeon. Kova manuš sasa pravedno thaj devlikano. Ađućarda o Mesija te ikalol o Izrael taro ropstvo thaj o Svetu Duxo sasa pe leste. 26 O Svetu Duxo sikada lese angleder kaj ni ka merol sa dži kaj ni dičhol e Gospodese Hriste. 27 O Duxo vaćarda lese te džal ano Hram. Tegani o Josif thaj i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram te čeren o adeti pale Mojsijaso zakono. 28 Kana o Simeon dikhlije e Isuse, lija le ke pire vasta, hvalisada e Devle vaćarindoj: 29 "Gospode, akana muk ano mir te merol čiro sluga, pale kova sar so phedan. 30 Golese so mingre jakha dikhlije čiro spasenje, 31 savo pripremisadan angle sa e manuša. 32 Vov si svetlo savo ka avol pe abandžije, thaj vov ka anol slava čire manušende, e Izraelesa." 33 E Isusesi dej thaj leso dad čudisajle golesa so vaćarda o Simeon taro Isus. 34 Tegani blagoslovisada len o Simeon thaj vaćarda e Marijače, e Isusesa daće: "Dikh, kava čhavore si odredimo bute manušen taro Izrael te peravol thaj te vazdol. Vov si odredimo te avol e Devleso znako, al but džene ka odbacin le. 35 Gija ka sikadol so garandoj den ane pumare goda. A tut i bari čhurik ka pusavol ani duša." 36 Sasa gothe thaj i Ana, e Devlesi proročica, e Fanuilosi čhej, tari kuščik e Asiresi. Voj sasa but purani. Efta berš živisada pe romesa thaj lako rom mulo, 37 thaj pale gova sasa udovica ohtovardeš thaj star berš. Ni iklili andaro Hram, nego, ano post thaj ani molitva kandija e Devle i rat thaj o dive. 38 I voj avili gothe ane gova vreme, hvalisada e Devle thaj vaćarda taro čhavoro savorenje save ađućarde o Dol te ikalol o Jerusalim. 39 Kana o Josif thaj i Marija čerde sa pale Gospodeso zakono, irisajle ani Galileja, ane pumaro foro ano Nazaret. 40 A o čhavoro barilo thaj zurajlo. Pherdilo mudrost thaj o milost e Devleso sasa ane leste. 41 E Isusesi dej thaj leso dad đele dži jekh berš ano Jerusalim ke Bare divesa i Pasha. 42 Kana sasa e Isuse dešuduj berš, i vov đelo palo adeti te svetkuju lencar kala Bare divesa ano Jerusalim. 43 Kana nakhle gola Bare divesa, o Josif thaj i Marija đele čhere. O čhavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, al lesi dej thaj leso dad gova ni džanglje. 44 Sar dije godi kaj si o Isus maškare avera manuša save putujisade lencar, đele jekh dive phirindoj thaj pale gova lije te roden le ki familija thaj ke pire pindžarutne manuša. 45 Kana ni arakhlijе le, irisajle ano Jerusalim te roden le. 46 O trito dive arakhlijе le ano Hram sar bešol maškare učitelja, sar šunol len thaj pučol len. 47 Savore save šunena e Isuse divisajle lese džanglimasa thaj sar odgovorila ko pučipe. 48 Kana lesi dej thaj leso dad dikhlije le, čudisajle. Lesi dej vaćarda lese: "Mingreja čhavaja! So čere amencar kava? Ak, me thaj čiro dad daraljam thaj rodijam tut!"

49 O Isus vaćarda lende: "Sose rodijen man? Ni li džanan kaj trubul te avav ano čher mingre Dadeso?" **50** Al von ni haljarde so vov manglia te phenol lende. **51** Tegani irisajlo lencar ano Nazaret thaj ane sa šunola len. Lesi dej sa kala lafurada garada ane piro ilo. **52** O Isus barola ano mudrost, ano baripe thaj ane milost ko Dol i ke manuša.

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimsko carstvo dešupandžto berš, o Pontije o Pilat vladisada ani Judeja, o Irod vladisada ani Galileja, o Filip lesi phral vladisada ani Itureja thaj ane Trahonitada thaj o Lisanije vladisada ani Avilina, **2** a kana o Ana thaj o Kajafa sesa šorutne sveštenikura, o Lafi e Devleso avilo e Jovanese, e Zaharijase čhavese, ani pustinja. **3** O Jovane đelo taro than dži ko than tare solduj riga tari len e Jordanesi thaj propovedisada kaj e manuša trubun te irin pe tare pumare grehura thaj te aven ko Dol te oprostil lende thaj te krstin pe. **4** Sar so angleder pisisada o proroko o Isaja: "O glaso koleso so dol vika ani pustinja: 'Priprenim o drom e Gospodese! Ravnin lese o drom! **5** Sa e doline te perdon, thaj sa e gore thaj e bregura te ravnin pe! Sa e bande droma te aven prava, a e bilačhe droma te aven ravnime. **6** Thaj sa e manuša ka dičhen e Devleso spasenje!" **7** O Jovane vaćarda bute manušende save avena ke leste te krstil len: "Tumen e sapese čhave! Ko vaćarda tumende kaj šaj te našen tare Devlesi holi so avol? **8** Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irisaljen tare tumare grehura! Ma xoxaven tumen golesa so vaćaren: 'Amaro paradad si o Avraam!' Golese kaj, me vaćarav tumende kaj o Dol šaj i tare kala bara te vazdol čhaven e Avraame. **9** Golese kaj o tover taro sudo e Devleso ačhol pašo koreno e kašteso thaj dži jekh kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka čhinol pe thaj ka čhudol pe anj jag." **10** E manuša pučje e Jovane: "So te čera?" **11** O Jovane vaćarda lende: "Kas isi duj fostanura, nek dol jekh kolese so naj le nijekh, thaj kas isi xamase, nek dol kole kas naj." **12** Avile te krstin pe thaj i nesave carincura thaj pučje le: "Učitelju, so te čera amen?" **13** O Jovane phenda lende: "Ma manden pobut nego so si tumende vaćardo taro vlast." **14** I nesave vojnikura pučje le: "A amen so te čera?" Vov vaćarda lende: "Khanikastar ma len silasa e pare thaj ma čeren xoxaipe pe nikaste. Aven baxtale kolesa kobor počinen tumen." **15** E manuša adućarde e Mesija thaj savore pučjepe ane pire ile naj li o Jovane o Mesija. **16** Al o Jovane vaćarda savorende: "Me krstiv tumen pajesa, al avol khoni savo si pobaro mandar. Lese naj sem dostojno ni e dora tare sandale te putrav. Vov ka krstil tumen e Svetone Duxosa thaj e jagasa. **17** Le isi vila ane vasta te čistil o gumno thaj te čidol o div ane piro ambari, ali pleva ka phabarel jagasa savi ka phabol thaj ni ka ačhol." **18** Gija o Jovane opomenisada e manušen bute lafurencar thaj propovedisada lende o Lačho Lafi. **19** Al o Jovane prekorisada e vladare e Irode golese so lija romnjače pire phralese romnja e Irodijada thaj paše but bilačhe buća so čerda. **20** Pale sa gova o Irod čerda vadži jekh bilačipe: čhuta e Jovane ano phangliple. **21** Kana o Jovane krstisada sa e manušen, krstisajlo i o Isus. Thaj dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo **22** thaj o Svetu Duxo ulilo pe leste ano oblik sar golubo. Thaj sundilo glaso taro nebo: "Tu san mingro čhavo o manglo! Tu san palo

mingro mangliple!" **23** E Isuse sasa paše tranda berš kana počnisada piri služba. E manuša smatisade kaj o Isus si čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Ilijaso. **24** O Ilijia sasa čhavo e Matataso, O Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Janejaso. O Janej sasa čhavo e Josifeso. **25** O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa čhavo e Esljaso. O Esljija sasa čhavo e Nangejeso. **26** O Nangej sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. **27** O Joda sasa čhavo e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risaso. O Risa sasa čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O Salatiil sasa čhavo e Nirijaso. **28** O Nirij sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso. O Kosam sasa čhavo e Elmadaso. O Elmadas sasa čhavo e Ireso. **29** O Ir sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa čhavo e Matatoso. O Matat sasa čhavo e Leviso, **30** O Levi sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Jonameso. O Jonam sasa čhavo e Eliakimeso. **31** O Eliakim sasa čhavo e Melejaso. O Meleja sasa čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo e Matateso. O Matata sasa čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo e Davideso. **32** O David sasa čhavo e Jesejeso. O Jesej sasa čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo e Voozeso. O Vooz sasa čhavo e Salmoneso. O Salmon sasa čhavo e Naasoneso. **33** O Naason sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo e Admineso. O Admin sasa čhavo e Arnijeso. O Arni sasa čhavo e Esromeso. O Esrom sasa čhavo e Fareseso. O Fares sasa čhavo e Judaso. **34** O Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov sasa čhavo e Isaakoso. O Isaak sasa čhavo e Avraame. O Avraam sasa čhavo e Taraso. O Tara sasa čhavo e Nahoreso. **35** O Nahor sasa čhavo e Seruheso, O Seruh sasa čhavo e Ragaveso. O Ragav sasa čhavo e Falekeso. O Falek sasa čhavo e Evereso. O Ever sasa čhavo e Salaso. **36** O Sala sasa čhavo e Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e Nojeso. O Noje sasa čhavo e Lameheso. **37** O Lameh sasa čhavo e Matusaleso. O Matusal sasa čhavo e Enoheso. O Enoh sasa čhavo e Jareteso. O Jaret sasa čhavo e Malaleileso. O Malaleil sasa čhavo e Kainameso. **38** O Kainam sasa čhavo e Enoseso. O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e Adameso. O Adam sasa čhavo e Devleso.

4 O Isus pherdo Svetone Duxosa irisajlo tari len i Jordan thaj inđarda le o Duxo ani pustinja, **2** kaj o beng iskušisada le saranda dive. Gola dive khanči ni xalja thaj kana nakhle e saranda dive, bokhajlo. **3** Tegani vaćarda lese o beng: "Te san e Devleso Čhavo phen kale barese te avol mangro." **4** O Isus phenda lese: "Ano Svetlo lil ačhol: 'O manuš ni ka avol džuvdo samo taro mangro [nego thaj tare dži jekh Lafi e Devleso]'" **5** Thaj ikalda le o beng ko učo than thaj sikada lese sa e carstvura ki phuv tarj jekh drom. **6** O beng vaćarda lese: "Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj mande dija pe thaj

me ka dav la kase mangav. 7 Tu ako pere angle mingre koča sa čiro ka avol." 8 O Isus vaćarda lese: "Ano Svetu lili ačhol: 'Per ke koča e Gospodese e Devlese čirese thaj lese jekhese kande.'" 9 Pale gova o beng inđarda le ano Jerusalim, čhuta le najučeste po Hram thaj vaćarda lese: "Te san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele, 10 golese kaj ano Svetu lili ačhol: 'Vov ka phenol pe melekurende te aračhen tut' 11 thaj: 'ka lol tut ke vasta te ma čalave tut ko bar će pingresa.'" 12 O Isus vaćarda lese: "Ano Svetu lili ačhol: 'Ma iskuši e Gospode, e Devle čire.'" 13 Kana o beng završisada sa e iskušenjura, đelo lestar dži aver nesavo vreme. 14 O Isus irisajlo ano zuralipe e Duxoso ani Galileja thaj o lafi lestar delo pe sa e thana. 15 Sikada ane lende sinagoge thaj savore šukar lestar vaćarde. 16 Avilo ano foro Nazaret kaj barilo, ko savato palo piro adeti džalasa ani sinagoga thaj uštito te čitil. 17 Dije le o Lil e prorokoso e Isaiaso, putarda o Lil thaj arakhlijha than kaj sasa pisimo: 18 "O Duxo e Gospodeso si pe mande, golese kaj pomazisada man thaj bičhalda man te anav o Lačho Lafi e čororende [bičhalda man te sastarav len, saven isi dukhade ile], te vaćarav e phanglende kaj ka aven oslobodime, thaj e korenđe kaj ka dičhen, thaj e mučime ka aven slobodna, 19 te vaćarav taro lačho berš taro milost e Gospodeso." 20 Tegani phanglia o Lil, dija le e slugase thaj bešio. Savore ani sinagoga dikhije ane leste 21 thaj o Isus lija te vaćarol lende: "Ađive, kava so šunden taro Svetu lili pherdilo." 22 Savorende sasa šukar thaj sesa baxtale kale šukar lafesa so iklilo andaro lesu muj thaj pućlje pe: "Naj li kava e Josifeso čhavo?" 23 O Isus vaćarda lende: "Čaće, tumen mande ka vaćaren kaja poslovica: 'Lekarona, sastar korkore tut!' So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum čher i kate ane čo than kaj barilan." 24 Tegani vaćarda: "Čaće vaćarav tumende, nijeħ proroko naj manglo ano po than kaj barilo. 25 A čaće vaćarav tumende: But romnja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršnd ni pelo trin berš thaj šchon thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. 26 A o Iliju ni sasa bičhaldo ni jekhaće lendar, sasa bičhaldo ke abandžijengo foro Sarepta pašo Sidon ki jekh džuvli kaso rom mulo. 27 Thaj but sesa gubava ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisijeso thaj khoni ni thodilo lendar, nego thodilo o Neman o Sirijanco." 28 Savore ani sinagoga pherdile holi kana kava šunde. 29 Thaj uštite thaj tradije le avral taro foro thaj inđarde le ko bregu najuće kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. 30 Al o Isus nakhlo maškar lende thaj đelo pire dromesa. 31 Pale gova o Isus ulilo ano Kafarnaum ano Galilejsko foro thaj sikada ko đive e savatoso. 32 E manuša čudisajle lese sikajimasa, golese kaj ane lesu vaćaripe sasa vlast. 33 Gothe ani sinagoga sasa manuš ane kaste sasa o bilačo duxo thaj vov dija vika: 34 "So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan li te mudare amen? Džanav ko san tu: Sveco e Devleso!" 35 O Isus zapretisada lese: "Phande čo muj thaj iklij lestar!" Tegani o beng perada e manuše angle sa e manuša, iklilo lestar thaj khanči ni čerda lese bilačhe. 36 Ane savorende avili i dar thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: "Save si kala lafura! Ano autoritet thaj ano zuralipe vaćarol e bilačhe duxurenđe te iklijon thaj von iklijen!" 37 Thaj delo o lafi lestar ane sa e pašutne thana. 38 O Isus uštito gothar andari sinagoga thaj avilo ano čher e Simonese. E Simonese sasusa

sasa la bari jag thaj rodije lestar te vazdol la. 39 O Isus ačhilo paše late, pretisada e jagaće thaj i jag mukhlja la. Sigate uštili thaj kandija len. 40 Kana pelo o kham, savoren saven sesa nasvale manuša tare dži jekh nasvalipe ande len angle leste, a vov pe savorende čhuta pe vasta thaj sastarda len. 41 E benga iklile tare pherdo manuša thaj dije vika thaj vaćarena: "Tu san o Čhavo e Devleso!" Al o Isus darada len te ma vaćaren khanikase golese kaj džanglie kaj si vov o Hrist. 42 Kana iklilo o đive, iklilo thaj đelo ani pustinja. E manuša rodije le thaj avile leste thaj manglie te ačhavlen le te ma džal lendar. 43 Al o Isus vaćarda lende: "Trubul ane avera forura te vaćarav o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso, golese sem bičhaldo." 44 Thaj ni ačhada te vaćarol ane sinagoge ani Judea.

5 Jekh drom kana o Isus ačhilo pašo Galilejsko jezero, čidje pe paše leste but manuša, te šunen o Lafi e Devleso. 2 Tegani dikhija duj čamcura kaj ačhen ko than. E manuša save dolen mačhe iklile lendar thaj thode e mreže. 3 O Isus dija ano čamco save sasa e Simoneso thaj pućlja le te crden le zala ano paj. Thaj bešlo thaj sikada e manušen taro čamco. 4 Kana ačhilo te vaćarol e manušenđe, vaćarda e Simonese: "Dža ko duboko paj thaj čhude e mreže čire thaj dol mačhen." 5 O Simon vaćarda lese: "Gospode! Celo rat dijam zor thaj khanči ni doldam, al tu te phendan, ka čhudav e mreže." 6 Kana čerde gova, dolde bute mačhen thaj e mreže lije te pharadon. 7 Tegani vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te ikalen e mreže thaj avile te pomožin lende. Von avile thaj pherde solduj čamcura gija so lije te pherdon paj taro phariepe e mačhengo. 8 Kana kova dikhija o Simon Petar, pelo ke koča angle Isusese pingre thaj vaćarda: "Dža mandar, Gospode! Me sem grešno manuš." 9 Golese kaj dolda le dar thaj savoren save sesa lesa tare but mačhe so dolde. 10 Gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane, e čhavlen e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Tegani o Isus vaćarda e Simonese: "Ma dara, od akana ka dole e manušen." 11 Kana ikalde e čamcura ki obala, ačhade sa thaj đele pale leste. 12 Kana sasa o Isus ane jekh foro, avilo paše leste jekh manuš so sasa but gubavo. Kana dikhija e Isuse pelo angle leste mujesa dži ki phuv thaj molisada le vaćarindoj: "Gospode! Ako mande šaj te sastare man!" 13 O Isus vazdija po va, dolda le thaj phenda: "Mangav. Av thodo!" Thaj i guba tar lesi koža sigate crdija pe. 14 O Isus naredisada le: "Ma vaćar kova khanikase. Al dža thaj sikado e sveštenike thaj inđar kurbanu sar so vaćarda o Mojsije ane po zakono, golese kaj sastiljan te bi avola tu dokaz angle manuša." 15 O lafi taro Isus sa pobut šundilo thaj e manuša sa pobut čidje pe te šunen le thaj te sastarol len tar lengo nasvalipe. 16 Al vov đelo ko than kaj naj khoni thaj molisajlo. 17 Jekh đive o Isus sikada ano jekh čher thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja taro Mojsijaso zakono save avile tare sa e gava andari Galileja thaj i Judeja thaj andaro Jerusalim. A i zor e Gospodaresi sasa pe leste te bi vov sastarola. 18 Thaj dikh, e manuša ande ano than e pašljimaso e manuše savo naštine te phiril thaj rodije sar te anen le thaj te mučhen le anglo Isus. 19 Kana ni arakhlijha kotar te anen le tare but manuša, uštile po čher thaj taro tavano mukhlje le sa e thanesa kaj pašilo ko maškar anglo Isus. 20 Kana dikhija lengo pačajipe, vaćarda

lese: "Manušeja, oprostin pe će grehura!" 21 Thaj e fariseja thaj e učitelja taro Mojsijaso zakono lije ane peste te den godi: "Savo si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e grehura sem jekh Dol?" 22 Kana o Isus haljarda so von den godi ane peste, vaćarda lende: "So den godi ane tumare ile?" 23 So si po lokho te phenol pe: "Oprostin pe e grehura cire", il te phenol pe e manuše savo našti phiro: "Ušti thaj phir?" 24 Al te džanen kaj isi man, me o Čavo e manušeso, vlast ki phuv te oprostiv e grehura, me ka sikavat tumende mi zor." Tegani irisajlo premalo manuš savo naštine te phiro: "Tuće phenav! Ušti thaj le čo than e pašljimaso thaj dža ane čo cher." 25 Sigate uštivo angle lende thaj lija po than e pašljimaso thaj delo pese čhere hvalindoj e Devle. 26 Savore sesa radosna thaj hvalisade e Devle. Pherdile dar thaj vaćarde: "Čudo dikhlijam adive!" 27 Pale gova iklilo thaj dikhlij e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina, thaj vaćarda lese: "Av pale mande." 28 Thaj o Levi uštivo, ačhada sa thaj delo pale leste. 29 E Isusesa čerda o Levi ano po cher baro xape. Sesa gothe but carincura thaj avera manuša bešle lesa ko astali. 30 E fariseja thaj lende učitelja tare Mojsijaso zakono lije te den vika thaj te vaćaren lese sikadene: "Sose xan thaj pijen e carincurecar thaj e grešnikurecar?" 31 O Isus vaćarda lende: "Ni trubul e sastende doktora, nego e nasvalende. 32 Me ni aviljem te akharav e pravednikuren, nego aviljem te akharav e grešnikuren ko pokajipe." 33 Von vaćarde lese: "Sose e Jovanese sikade postin thaj molin pe e Devlese, gija čeren thaj e farisejska sikade, al cire xan thaj pijen?" 34 O Isus vaćarda lende: "Šaj li čhuve e gosturen save avile ko abav te postin dok slavin e mladoženjasa?" 35 Ka avol o dive kana ka len lendar e mladoženja, tegani i von ka postin." 36 Thaj vaćarda lende i paramič: "Khoni ni čhuvol kotor taro nevo fostano po purano fostano, golese kaj i o nevo ka pharadol thaj o kotor taro nevo fostano ni ačhol Šukar ko purano. 37 Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morčha thaj ka čhordol i mol, a e morčha ka pharadon. 38 Golese i nevi mol čhuvol pe ane neve morčha. 39 Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi golese kaj phenol: 'I purani si po Šukar.'"

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškaro dív, lese sikade lije o dív, morde vastencar thaj xalje. 2 Nesave fariseja vaćarde: "Sose čeren okova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso zakono?" 3 O Isus vaćarda lende: "Ni li čitisađen ano Sveti lili so čerda o David kana bokhajlo vov thaj i okola so sesa lesa?" 4 Dija ano cher e Devleso thaj lija e mangre save sesa čhute sar kurbano, save šajine te xan samo e sveštenikura. O David xalja thaj dija i kolende so sesa lesa." 5 Tegani o Isus vaćarda lende: "Me o Čavo e manušeso sem pobaro i taro savato." 6 Ko aver savato o Isus dija ani sinagoga thaj lija te sikavol. Gothe sasa jekh manuš kaso desno va sasa šuko. 7 E učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e fariseja dikhlij palo Isus na li ko savato ka sastarol, te bi čerena le bande. 8 Al o Isus džanglja so von den godi thaj vaćarda e manuše kaso va sasa šuko: "Ušti thaj ač akari ko maškar!" O manuš uštivo thaj ačhilo angle savorende. 9 Tegani o Isus vaćarda lende: "Te pučav tumen: Ko savato li šaj čerol pe Šukar il bilačhe? Te arachol pe o džuvdipe il te mudarol pe?" 10 Thaj dikhlij savoren so sesa

gothe thaj vaćarda e manuše: "Sikav čo va." Vov gija i čerda, thaj leso va sastilo. 11 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono pherdile bari holi thaj vaćarde jekh averese so te čeren e Isusesa. 12 Ane gola divesa o Isus iklilo ko brego te molil pe e Devleso thaj sasa celo rat ano molipe e Devlesa. 13 Kana sasa dive, akharda pe sikaden thaj lendar birisada dešdujen thaj akharda len apostolura: 14 e Simone kas akharda Petar, thaj lese phrale e Andrija, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, 15 e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejevese čhave thaj e Simone savo sasa Zilot, 16 e Juda e Jakoveso thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le. 17 O Isus ulilo taro brego pe Dešdujencar thaj ačhilo ko ravno than. Sesa odori but lese sikade thaj but manuša andari sa i Judeja, taro Jerusalim, taro foro Tir thaj taro foro Sidon thaj tare pašutne thana save si pašo more. 18 Von avile te šunen le thaj te sastardon taro piro nasvalipe. Sastardile i kola save sesa mučime tare bilačhe duxura. 19 Sa e manuša rodi te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola zor thaj sastardona savore. 20 O Isus dikhlij ane pe sikade thaj vaćarda: "Blagoslovime sen tumen save sen čore, golese kaj tumaro si o Carstvo e Devleso. 21 Blagoslovime sen tumen save sen bokhale, golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen save roven akana, golese kaj ka asan. 22 Blagoslovime sen kana e manuša ni manden tumen, čhuden tumen, ladžaren tumen thaj tumaro alav ni manden sar e bilačhengo golese so pačan ane mandenano Čavo e manušeso. 23 Radujin tumen ane gova dive thaj čhelen, golese kaj bari si tumari plata ko nebo. Golese kaj gija čerde e prorokurenje lende paradada. 24 Al jao tumende e barvalende, golese so već lijen tumari uteha. 25 Jao tumende save sen akana čale, golese so ka bokhavon. Jao tumende save akana asan, golese so ka aven bibaxtale thaj ka roven. 26 Jao tumende kana sa e manuša vaćaren sa Šukar tumendar, golese kaj gija lende paradada vaćarde Šukar tare xoxavne prorokura!" 27 "Al tumende save šunen vaćarov: Manden tumare dušmanuren! Šukar čeren kolende save mrzin tumen! 28 Blagoslov kolen save den tumen armaja! Molin tumen e Devleso kolende save bilačhe čeren tumencar. 29 Kolese savo čalavol tut pi čham, iri aver thaj kole savo mandol tutar o ograći, de čo fostano. 30 De svakone okova so rodol tutar thaj te lija tutar ma rode palal. 31 Gova so manden te čeren e manuša tumende, tumen čeren lende! 32 Ako manden samo okolen save tumen manden, savi si tumari hvala? Golese kaj čak i e grešnikura manden okolen save len manden. 33 Thaj ako čeren Šukar kolende save tumende čeren Šukar, savi si tumari hvala? Golese kaj i e grešnikura čeren gija. 34 Thaj ako den zajam okolende savendar ađućaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese kaj e grešnikura e grešnikurenje den zajam te len pale gači. 35 Nego, manden tumare dušmanuren thaj čeren lende Šukar! Den zajam te ni manden khanči golese. Gija ka avol tumen bari plata thaj ka aven čhave e Najbare Devleso, golese kaj si vov Šukar i e nezahvalonende thaj e bilačhende. 36 Golese aven milosrdna sar so si tumaro Dad taro nebo milosrdno." 37 "Ma sudin thaj ni ka aven sudime. Ma osudin thaj ni ka aven osudime. Oprostin thaj ka oprostil pe tumende. 38 Den thaj ka dol pe tumende. Pobari mera thaj popherdi ka dol pe tumende ane tumare vasta. Golese

save merasa merin gači ka iril pe tumende." **39** Thaj o Isus vaćarda lende paramič: "Šaj li o koro e kore te iñdarol? Na li solduj ka peren ani rupa?" **40** Nijekh sikkado naj pobaro tare po učitelji. Kana ka sikljol sa, ka avol sar po učitelji. **41** Sose dičhe i treska ane čire phralesi jakh, al o kaš anī čiri jakh ni dičhe? **42** Sar Šaj vaćare čire phralesse: 'Phrala, ač te ikalav i treska andari čiri jakh,' al čiro kaš anī čiri jakh ni dičhe? Dujemujengo! Ikal angleder čiro kaš andari čiri jakh, pa ka dičhe te ikale čire phralesse i treska andari jakh." **43** "Golese kaj naj šukar kaš savo bijanol bilačo bijanipe, ni bilačo kaš savo bijanol šukar bijanipe. **44** Golese sa e kašta pindžardon pale lengo bijanipe. Golese kaj i smokve thaj i drakh ni čiden pe tare kangre. **45** E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar ikljol šukar, a bilačo manuš andar po ilo ikalav bilačhipe, golese kaj andaro muj lesi ikljol okova sosa si pherdo lesi ilo." **46** "Sose akharen man: 'Gospode! Gospode!', a ni čeren sa so vaćarav tumende? **47** Ka vaćarav tumende save si kova savo avol ke mande thaj šunol mingre lafura thaj čerol len: **48** Vov si sar manuš savo čerol po čher, pa hunol rupa thaj čalavol temelji ko bar thaj kana aven e paja avol i bari len pe gova čher thaj našti peravol le, golese kaj si lesi temelji ko bar. **49** A kova savo šunda a ni čerda, si sar manuš savo čerol po čher ki phuv bizo temelji, pe save avol i len, vov sigate perol thaj gova čher rumil pe sa."

7 Kana vaćarda o Isus sa kava angle manuša, đelo ano foro o Kafarnaum. **2** Jekhe rimskone kapetano sasa jekh sluga savo sasa nasvalo dži o meripe, save vov but manglia. **3** Thaj kana o kapetano šunda e Isuses, bičhalda leste e phurederen e Jevrejendje te molin le te avol te sastrol lese sluga. **4** Von avile ko Isus thaj but molisade le vaćarindo: "Trubul gova te čere lese, **5** golese kaj mandol amare manušen thaj vov pestar čerda amende sinagoga." **6** Thaj o Isus đelo lencar. Thaj kana avile pašo čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vaćaren lese: "Gospode! Ma čhuv tuće gova pharipe golesa so ka de an mo čher, golese so me naj sem dostoyno te ave tali mi streja. **7** Golese ni manglijem te avav angle tute kaj naj sem dostoyno. Vaćar jekh lafi gothar thaj sigate ka sastol mo manglo sluga. **8** Golese kaj sem i me manuš tale nekaso autoritet thaj isi man tale mande vojnikura, pa vaćarav jekhese: 'Dža' thaj vov džal. Vaćarav dujtoneze: 'Av' thaj vov avol. Vaćarav me mingre slugase: 'Čher', thaj čerol gova." **9** Thaj kana šunda gova o Isus, čudisajlo thaj irisajlo e manušenđe save đele pale leste thaj vaćarda lende: "Vaćarav tumende, vadži ni arakhljem Jevreje ano Izrael kas isi gači pačajipe." **10** Thaj kana irisajlo čhere okola so sesa bičhalde, arakhlje e nasvale sluga saste. **11** Na but pale gova, o Isus đelo ano foro savo akhardola Nain, thaj đele lesa lese sikade thaj pherdo manuša. **12** Kana avile pašo vudar e foroso thaj dikh, nesave terne čhave ikalde mule, jekhore čhave ani dej, savako rom mulo. Pherdo manuša andaro foro džana lasa te prahon e čhave. **13** Kana dikhla la o Gospod, pelo lese žal lače thaj vaćarda lače: "Ma rov!" **14** Avilo paše, dolda pe ko than kaj pašljardo sasa o mulo čhavo thaj e manuša save iñdarena le ačhile. Thaj o Isus vaćarda: "Čhaveja! Tuće vaćarav, 'Ušti!'" **15** O mulo čhavo džuvdilo em bešlo thaj lija te vaćarol thaj o Isus dija le lese daće. **16** Savore darajle thaj

hvalisade e Devle. Vaćarde: "Baro proroko maškar amende" thaj: "O Dol avilo te pomogni pire manušenđe." **17** Kava šundilo taro Isus ani sa i Judeja thaj ane pašutne thana. **18** Thaj vaćarde e Jovanese lese sikade sa so o Isus čerda. Thaj akharda o Jovane pire dujen sikaden. **19** thaj bičhalda len ko Gospod te pučen le vaćarindo: "Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara avere?" **20** Thaj avile ko Isus gola duj manuša thaj phende lese: "O Jovane o Krstitelj bičhalda amen tute te puča tut: 'Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara avere?'" **21** A ane gova sato o Isus sastarda buten taro lengo nasvalipe, tar lengo pharipe thaj tare bilačhe duxura thaj bute koren dija dičhipe. **22** Thaj o Isus phenda e Jovanese sikadende: "Džan thaj vaćaren e Jovanese so dikhlijen thaj so šunden: e kore dičhen, e bande phiren, e gubava thodon, e kašuće šunen, e mule ušten, thaj okolende save si ani potreba vaćarol pe o Lačho lafi. **23** Thaj vaćaren lese i kava: 'O Dol blagoslovil okole savo naj sablaznimo zborg mande!'" **24** Thaj kana đele e sikade e Jovanese, o Isus lija te vaćarol taro Jovane e manušenđe: "So ikliljen te dičhen ki pustinja? I trska, savi bandol ki balval? Na! **25** Il so ikliljen te dičhen? Manuše ane barvale fostanura urade? Na! Gasave manuša phiraven barvale fostanura thaj ano šukaripe bešen ane carska palate. **26** Il ikliljen te dičhen? Proroko? Va, me phenav tumende vov si po but taro proroko. **27** Golese so si o Jovane manuš kastar o Dol vaćarda ane piro Sveti il: 'Ak me bičhalav me glasniko angle tute, savo ka pripremil tuće o drom angle tute.' **28** Vaćarav tumende, tare sa e manuša save sesa bijande ni sasa pobaro taro Jovane o Krstitelj thaj po baro si lestar o emcikno ano Carstvo e Devleso." **29** Sa e manuša so šunde e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e Devleso sikajipe šukar thaj krstisajle e Jovanese krstimasa. **30** A e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono čhudije o plan e Devleso savo sasa lende. Thaj von ni manglie o Jovane te krstil len. **31** A o Isus vaćarda: "Kasa te uporediv kale manušen save si akana džuvde? Thaj so te vaćarav lendar?" **32** Von si sar manuša save bešen ko drom thaj akharen jekh avere thaj vaćaren: 'Bašaldam tumende vesela džilja, a tumen ni čhelden, bašaldam tumende žalosna džilja, a tumen ni rujen.' **33** Golese, avilo o Jovane o Krstitelj. Savo ni xal ni mangro ni pijol ni mol, a tumen vaćaren: 'O beng ane leste!' **34** Aviljem me, o Čhavo e manušeso, savo xav thaj pijav, a tumen vaćaren: 'Dikh, manuš halano thaj mato, amal e carinconengo thaj e grešnikurengol!' **35** Al, sa gola so prihvatisade gova sikajipe, phende kaj si e Devleso mudrost čačukano!" **36** Jekh fariseji kasol alav sasa Simon dija vika e Isuse te xal mangro ke leste thaj vov đelo ano čher e farisejeso thaj čhuta pe pašo astali. **37** Thaj dikh, sasa i džuvli ando foro savaće džanglia pe kaj si grešnica, šunda kaj si o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, i avili andre. Anda skupo miris ko čaro savo sasa taro mramorno bar. **38** Rojindjo, peli ke pe koča paše lese pingre. Lače asva pele pe lese pingre thaj lija te thovol len pe jasvencar thaj pe balencar kosilja len thaj čumidija lese pingre thaj makhlja len e mirisesa. **39** A kana dikhla o fariseji savo akharda le, vaćarda ane peste: "Te avol proroko, bi džanola ko si kaja džuvli savi dolol le golese kaj si grešnica!" **40** A o Isus phenda lese: "Simone! Isi man

khanči te vačarav tuče." A vov vačarda: "Učitelju, vačar." 41 A o Isus vačarda: "Duj džene sesa dužna jekhe manušese. Jekh sasa dužno panšel srebrenjakura a o dugo pinda. 42 Thaj kana len naj sasa te irin, o manuš ni manglia palal o dugo lendar. Vačar tare kala duj savo ka mandol le po but?" 43 A o Simon vačarda lese: "Pa bi phenava kolese kas sasa pobaro dugo." A o Isus vačarda lese: "Gija si, šukar vačardan." 44 Thaj irisajlo premali džuvli em vačarda e Simonese: "Dičhe li kala džuvlja! Me aviljem ane čo čher, paj ni andan me pingrende, a voj pe jasvencar thoda len, a pe balencar koslja len. 45 Ni čumidipe ni dijan man, a voj sar aviljem ni ačhili te čumidol me pingre. 46 Uljesa ni makhlijan mo šoro, a voj mirisesa makhlija me pingre. 47 Golese vačarav tuče: "Baro manglipe sikada mande, golese so si lače oprostime but bare grehura. Al kase zala oprostime, sikavol zala manglipe." 48 A lače vačarda: "Oprostime si círe grehura." 49 Thaj ane peste lije te vačaren kola so si lesa pašo astali: "Savo si kava so e grehura šaj oprostil?" 50 A e džuvljače vačarda: "Čo pačajipe ikalda tut. Dža ano mir."

8 O Isus pale gova đelo ane forura thaj ane gava. Sikada thaj vačarda taro Lačho lafi taro Carstvo e Devleso thaj e dešuduj apostolura đele lesa. 2 thaj nesave džuvlja save sesa sastarde tare benga thaj nasvalipe: i Marija (savi akhardola Magdalena, kastar iklike efta bilačne duxura), 3 thaj i Jovana (romni e Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod) thaj i Suzana thaj avera but džuvlja save kandije pumare parenkar e Isuse thaj lese sikaden. 4 Thaj kana cídije pe but manuša tare sa e forura avile pašo Isus thaj vov vačarda lende paramič: 5 "Ikliko o manuš savo čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sejisada, nesavo seme pelo ko drom thaj uštade le e manuša thaj e čiriklja sa xalje le. 6 Nesavo seme pelo pe bara, barilo thaj šućilo, golese kaj naj sasa paj ane phuv. 7 A nesavo seme pelo ke kangre thaj o seme barilo e kangrencar thaj e kangre tasade le. 8 A nesavo seme pelo pi šukar phuv thaj barilo thaj anda šel droma po but." Kana vačarda kava dija vika: "Kas isi kana te šunol, nek šunol." 9 A e sikade lese pučlje e Isuse: "Vačar amende savi si kaja paramič?" 10 A vov vačarda: "O Dol tumende dija te džanen o garajipe tare lesa Carstvo, a averendje vačarav ane paramiča, te pherdl okova so ačhol ano Sveti lili: 'Te dikhije ni ka shvatin, Thaj te šunde ni ka haljaren.' 11 Kaja paramič phenol kava: O seme si sar o Lafi e Devleso. 12 O seme savo pelo po drom si manuša save šunen o Lafi e Devleso thaj avol o beng, lol o Lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni spasin pe. 13 A o seme savo pelo po bar gola si manuša save šunen radosno thaj len o lafi sar luluđa saven naj koren. Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani prestanin te pačan. 14 A o seme savo si ane kangre gola si kola manuša save šunen o Lačho lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj o gugliple kale svetoso tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. 15 A o seme savo si ki šukar phuv gola si manuša save šunen o Lafi thaj gova Lafi ičaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži kaj ni anen šukar bijandipe." 16 Khoni ni phabarov svetiljka te bi učharola la e čaresa thaj ni čhuvolata talo than e sojimaso. Čhuvol la ke svetiljkako than te šaj okola save den andre dičhen o svetlo savo phabol. 17 Sa so si garado ka avol pučardo thaj so si čerdo garando ka ikljol ko dičhipe. 18 Golese pazin sar

šunen, golese kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i kova zala so dol godi kaj isi le. 19 Avile e Isusesi dej thaj lese phrala thaj naštine tare but manuša te vačaren lesa. 20 Thaj khoni vačarda e Isusese: "Či dej thaj će phrala ačhen avri thaj manden te dičhen tut." 21 A o vov vačarda lende: "Mi dej thaj me phrala si kola save šunen o lafi e Devleso thaj ičaren le." 22 Jekh dive o Isus phenda pe sikadende: "Te nakha ki aver rig e jezerosi." Dijeano čamco thaj đele. 23 Thaj kana pojdisade o Isus zasuta. Thaj uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj lije te tason thaj but darajle so sesa ano baro bilačhipe. 24 Thaj e sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: "Gospode! Gospode! Ka tasiva!" Thaj o Isus uštilo thaj vačarda e balvaljače thaj e bare pajese te ačhen thaj von ačhile thaj pale gova khanči ni šundilo. 25 A o Isus vačarda lende: "Kaj tumaro pačajipe?" A e sikade darajle thaj čudsajle thaj jekh averese vačarde: "Savo si kava so e balvaljende thaj e pajese vačarol te ačhen thaj von šunen le?" 26 Tegani resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. 27 Thaj kana ikliko o Isus taro čamco, avilo paše leste jekh manuš andaro foro ane kaste sesa benga. But berša sasa nango thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. 28 Thaj kana dikhija e Isuse, dija vika thaj pelo ke pe koča angle leste thaj vačarda: "So mande mandar, Isuse Čhaveja embare Devleso? Moliv tut ma mućima." 29 Golese so o Isus već vačarda e bilačne duxose te ikljol andaro manuš, ane kaste sasa o beng but vreme. E manuša phandena le ane sindira thaj aračhena le, a vov čhinola e sindira thaj o beng inđarola le ani pustinja. 30 A o Isus pučlja le: "Sar si čo alav?" Vov phenda: "Legija (but džene sam amen)", golese kaj but benga sesa ane leste. 31 Thaj molisade e Isuse a benga te ma bičhalol len ano bezdano. (Abysos g12) 32 Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdl bale save čarona, a e benga molisade e Isuse te mučhol te džan ane bale. Thaj o Isus mukhlja te džan. 33 Tegani iklike e benga andaro manuš thaj đele ane bale, a e bale taro brego čhudije pe ano paj thaj tasile. 34 Kana dikhija so sasa e manuša save arakhije e balen, našle thaj đele te vačaren ane foro thaj ane gava. 35 Thaj iklike vadži manuša te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhije e manuše kastar iklike e benga. A o manuš bešol urado thaj godaver paše Isusese pingre thaj von darajle. 36 A kola save gova dikhija vačarde averendje sar o Isus sastarda e manuše ane kaste sesa e benga. 37 Thaj sa e manuša tari Gerasa thaj tare pašutne thana phende e Isusese te džal lendar, golese kaj but darajle. A o Isus dija ano čamco thaj irisajlo palal ane Galileja. 38 O manuš kastar o Isus ikalda e benđen molisade e Isuse te džal lesa, a o Isus mukhlja te vačarindoj: 39 "Iri tut ane čo čher thaj vačar sa so čerda tuće o Dol!" O manuš đelo thaj vačarda maškarao sa o foro so čerda lese o Isus. 40 Thaj kana irisajlo o Isus tare aver rig e jezerosi, e manuša sesa baxtale kana dikhije le, golese kaj savore adučarde le. 41 Thaj dikh, avilo jekh manuš kaso alav sasa Jair, savo si angluno ane sinagoga, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus. Thaj molisada le te avol ane leso čher, 42 golese kaj sasa le jekhori čej tare dešuduj berš thaj voj sasa dži o meripe. Thaj kana pojdisade o Isus e Jairesa ane leso čher, cícidje le e manuša. 43 Thaj maškarao manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso thavdipe dešuduj berš. I džuvli sa po barvalipe so

sasa la dija e sastarutnende thaj ni jekh naštine te sastarol la. 44 Voj avili od palal e Isusese thaj dolda pe tare leso teluno kotor taro fostano thaj sigate ačhada la o ratvalipe lako. 45 Thaj vaćarda o Isus: "Ko dolda pe gova pe mande?" Dži jekh lendar phende kaj naj von, a vaćarda o Petar [thaj kola save sesa lesaj]: "Gospode! But manuša si paše tute thaj cíciđen tut [a tu puće: 'Ko dolda pe pe mande?']" 46 A o Isus vaćarda: "Neko dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem zor kaj iklili mandar. 47 Thaj kana dikhla i džuvli kaj našti garadol, avili darandoj, pelli ke pe koča angle leste thaj vaćarda angle sa e manuša sose dolda pe pe leste thaj sar tare jekh drom sastili." 48 Thaj o Isus vaćarda lače: "Mi čhej! Čo pačajipe sastarda tut. Dža ano mir." 49 Dok o Isus vaćarda e džuvlače, avilo jekh andare Jaireso čher thaj vaćarda lese: "Jaire, muli či čhej. Ma muči e učitelje." 50 Kana šunda gova o Isus, vaćarda lese: "Ma dara, samo pača. Voj ka uštol." 51 A kana o Isus avilo ano čher, ni dija khoni te džal andre sem o Petar, o Jovane thaj o Jakov thaj e čejerakoro dad em i dej. 52 Thaj savore ruje andaro odi pale late, a o Isus vaćarda: "Ma roven. Ni muli. Sovol." 53 Thaj asanje e Isusese golese kaj džanglie so muli. 54 Vov dolda e čejerora taro va thaj dija vika vaćarindjo: "Čejerije, uštil!" 55 Thaj irisajlo lako duxo thaj uštili sigate thaj o Isus vaćarda lendje te den la te xal. 56 Thaj lako dad thaj lači dej sesa začudime. A vov vaćarda lendje khanikase te ma vaćaren so sasa.

9 O Isus dija vika e apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa e benga, thaj te sastaren taro nasvalipe. 2 Thaj bičhaldla len te vaćaren taro Carstvo e Devleso thaj te sastaren e nasvalen. 3 Thaj vaćarda lendje: "Khanči ma len dromese, ni rovli, ni trasta, ni so te xan, ni pare thaj te ma avol tumen po duj fostonura. 4 Kana džan an nesavo than, bešen an jekh čher, dži kaj ni pojdin an aver than. 5 Te ni manglje tumen ane gova than, ikljen gothar thaj tresin o praho tar tumare pingre, sar svedočanstvo so ni lije o Lafi e Devleso." 6 Thaj e sikade dele taro than ko than thaj vaćarde o Lačho lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana. 7 Thaj kana Šunda o Irod o vladari, tar sa so o Isus čerda, sasa vadži ano čudo golese kaj nesave vaćarde kaj o Jovane o Krstitelj uštilo tare mule. 8 Avera vaćarde kaj sikadiło ki phuv o Ilijia, a nesave vaćarde kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro purano vreme. 9 Thaj vaćarda o Irod: "E Jovaneso šoro me čhindem, a savo si akana kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglja te dičhol e Isuse. 10 Kana irisajlo e apostolura, vaćarde e Isusese sa so čerde. O Isus thaj lese sikade đele pašo foro savo akhardol Vitsaida te šaj aven zala korkore. 11 Al but manuša šunde kaj đelo o Isus thaj lije te džan pale leste. O Isus phenda lendje kaj šukar avile. Thaj lija te vaćarol lendje taro Carstvo e Devleso thaj sastarda e nasvalen. 12 Kana lija o dīve te načhol, avile e dešuduj apostolura pašo Isus thaj vaćarde: "Te mukha e manušen? Nek džan ane pašutne gava thaj ane thana kaj šaj te aračhen khanči xamase thaj kaj šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči." 13 A o Isus vaćarda lendje: "Den len tumen te xan." Thaj von vaćarde lese: "Amen isi samo pandž mangre thaj duj mačhe. Amen li te dža te cína sa kale manušende te xan?" 14 A gothe sesa paše pandž milje murša. A o Isus vaćarda pe sikadende: "Čhuven len te bešen po pinda džene." 15 Thaj čerde gija thaj bešljarde

len savoren. 16 O Isus lija gola pandž mangre thaj gole dujen mačhen, dikhla ano nebo, blagoslovisa len thaj phaglia e mangre, thaj dija ke sikade te den e manušen. 17 Thaj xalje thaj čalile savore, thaj čidje dešuduj korpe okolestar so ačhilo so xalje e manuša. 18 Jekh dīve, kana o Isus molisajlo korkoro thaj lesa sesa lese dešuduj sikade. Vov pučlja len: "So vaćaren e manuša, ko sem me?" 19 A e sikade vaćarde lese: "Nesave manuša vaćaren kaj san o Jovane o Krstitelj, a avera kaj san o Ilijia o proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane prorokura savo uštilo tare mule." 20 A o Isus pučlja len: "A tumen so phenen, ko sem me?" A o Petar vaćarda: "Tu san o Hrist, bičhaldo taro Dol." 21 A o Isus vaćarda e sikadende te ma vaćaren khanikase kaj si vov o Hrist. 22 Thaj phenda: "Golese so me o Čhavo e manušeso, trubul te avav but mučimo thaj e phuredera, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono, ka čhuden ma thaj ka mudaren ma thaj trito dīve me ka uštav." 23 A o Isus savorende vaćarda: "Ko mandol te džal pale mande nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol o krsto piro svako dīve thaj nek džal pale mande. 24 Golese ko mandol po džuvdipe te araćhol, ka hasarol le, a ko hasarol po džuvdipe paše mande vov ka araćhol le. 25 Thaj savo šukaripe ka avol e manuše ako sa o sveto dobil, a pes hasarol il pese bilačhe čerol? 26 Golese ko ladžal mandar thaj tare me lafura lestar i me o Čhavo e manušeso ka ladžav kana ka avav ani slava mingri savi si slava me Dadesi thaj e svetone melekurendi. 27 Čače vaćarav tumende, nesave tumendar save sen kate ni ka meren dok ni dičhen o Carstvo e Devleso." 28 Thaj kana nakhle ohto dīve pale gova, o Isus lija e Petre e Jovane thaj e Jakov thaj iklilo ko brego te molil pe e Devleso. 29 Thaj kana molisajlo leso muj čerdilo averčhande thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. 30 Thaj dikh, tar jekh drom iklile duj manuša thaj lije te vaćaren e Isusese. Gola sesa o Mojsije thaj o Ilijia. 31 Sikadile ani slava thaj vaćarde tare leso meripe savo trubuja te avol ano Jerusalim. 32 A o Petar thaj kala so sesa lesa von zasute, čim džungadile dikhla e Isuse ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. 33 Thaj kana lije te crden pe o Mojsije em o Ilijia, o Petar phenda e Isusese: "Gospode! Šukar kaj sam kate thaj te čera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh e Ilijase." Ni džanglja so te vaćarol 34 A dok vov gova vaćarda avilo o oblako thaj von darajle kana učharda len o oblako. 35 Thaj šunde glaso andare oblakura savo vaćarda: "Kava si mingro manglo čhavo save me birisadem, le mangav te šunen." 36 Thaj kana šundilo o glaso, e sikade dikhla e Isuse korkore. Thaj von khanči ni vaćarde khanikase tar gova so dikhla. 37 A thearinto dīve o Isus em lese sikade sar ulile taro brego, but manuša avile ko Isus. 38 Thaj dikh, tare but manuša akharda le jekh: "Učitelju! Moliv tut dikh pe mo čhavo golese kaj si jekhoro." 39 Thaj dikh, dolda le o bilačho duxo thaj tari jekh drom lija te dol vika thaj te ikljal lestar i spuma taro muj, thaj o duxo ni ačhavol le thaj uništio le. 40 "Molisadem čire sikaden te ikalen e bilačhe duxo, a von naštine." 41 O Isus vaćarda lendje: "O, bijačaće thaj bilačhe manušalem! Tumencar sem sa kava vreme, a tumen vadži ni pačan, pučav man vadži kozom trubul te trpiv tumen. An će čhave akari!" 42 A dok avola o čhavoro premal leste o bilačho duxo perada e čhave ki phuv ane grčura thaj lija te tresil le. A o

Isus phenda e bendese te ikljol thaj sastarda e čhave thaj dija le lese dadese. 43 Savore sesa divime e Devlese zuralimasa. Thaj savore divisajle sa okolese so o Isus čerola, a o Isus vaćarda pe sikadende: 44 "Šukar šunen e lafura kala: Me o Čhavo e manušeso trubul te avav dindo ane vasta e manušende." 45 A e sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar garado te našti haljaren thaj darajte pučen le kale lafese. 46 Thaj e sikade lije te vaćaren maškar pumende ko si lendar embaro. 47 A o Isus džanglia so si ane lende ile, vov lija e čavore čhuta le angle peste, 48 thaj o Isus vaćarda lende: "Savo primil kale čavore ane mingro alav, man primil thaj ko man primil, primil me Dade savo bičhalda man, golese ko si maškare tumende emcikno, le o Dol dičhol embare." 49 A o Jovane vaćarda e Isusese: "Gospode! Dikhlijam jekh sar će alavesa tradol e benden thaj amen vaćardam lese te ma čerol gova, golese kaj ni džal amencar pale tute." 50 Thaj o Isus vaćarda lese: "Mučhen le, golese ko naj protiv tumende tumencar si." 51 Thaj kana sesa paše e divesa te iril pe ko nebo, o Isus pojdisada ano Jerusalim. 52 Thaj bičhalda glasnikuren angle peste thaj von dele thaj dije ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol. 53 Thaj ni mangije le gothe e manuša, golese kaj dikhlij kaj džal ano Jerusalim. 54 Kana dikhlij e sikade lese o Jakov thaj o Jovane pučlje e Isuse: "Gospode! Mande li te phena te uljol i jag taro nebo thaj sa te phabarol len [sar gova čerda o Ilijaj?]" 55 A o Isus irisajlo thaj dija vika pe lende. [Phenda: "Ni džanen tar savo duxo sen. 56 Golese kaj me o Čhavo e manušeso ni aviljem te mudarav e manušengo džuvdipe nego te spasiv."] Thaj dele ane aver gav. 57 A sar dele dromesa nesavo manuš vaćarda e Isuse: "Me ka džav tusa kaj tu dža." 58 Thaj o Isus vaćarda: "E lisicen isi jazbina thaj e čirkijken isi len gnezdura: Me, o Čhavo e manušeso, naj man kaj mo šoro te pašljarov." 59 A o Isus avere manušese vaćarda: "Phir pale mande." A o manuš vaćarda: "Gospode! Muk ma angleder te džav te prahov me dade." 60 A o Isus vaćarda lese: "Ačhav e mule, nek prahon pe mulen, a tu ajde vačtar Carstvo e Devleso." 61 A aver vaćarda: "Gospod! Me ka džav pale tute, al muk ma te džav te oprostiv man mingre čherutnencar." 62 A o Isus vaćarda lese: "Ni jekh naj pogodno pašo Carstvo e Devleso savo čhuvol po va ko plugo te oril, a dičhol palal."

10 A pale gova odredisada o Gospod averen eftavardeš thaj dujen sikaden thaj bičhalda len duj po duj te džan angle leste ane sa e forura thaj ane thana kaj mangija te džal. 2 A o Isus vaćarda lende: "O čidipe si baro a e bućarne si zala, golese tumen molin e gospodare taro čidipe te bičhalol e bućarnen ke po čidipe. 3 Džan, ak bičhalav tumen sar terne bakren maškare ruva. 4 Ma inđaren kese parenčar ni traste ni sandale thaj dok phiren ma ačhen te vaćaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme. 5 Kana den an nesavo čher angleder vaćaren: 'Mir ane kava čher.' 6 Ako gola so bešen ano čher manden o mir, o mir ka avol pe lende, ako ni manden ka iril pe tumende tumaro mir. 7 Kana džan an nesavo čher, ma tar gova čher džan ke aver. Ačhen ke gova čher thaj xan thaj pijen so isi len, golese kaj o bućarno dostojno si pe plataće. 8 Kana den ane nesavo foro thaj gothe manden tumen, xan so anen angle tumende. 9

Sastaren e nasvalen save si ane gova foro thaj vaćaren lende: 'Kava sikavol tumende kaj si o Carstvo e Devleso paše.' 10 A kana džan an nesavo foro thaj ni manden tumen gothe, ikljen ko drom lengo thaj vaćaren: 11 'Thaj o praho taro tumaro foro savo si pe amende kosa amendar sar znako kaj o Dol ka sudil tumende. Al te džanen paše avilo tumende o Carstvo e Devleso.' 12 Vaćarav tumende kaj e Sodomače ka avol po lokho ko dive e Sudoso nego gole manušende tar gova foro!' 13 'Pharo tumende, manušalen taro Horazin! Pharo tumende, manušalen tari Vitsaida! Golese te bi čerdona e čudura ano foro Tir thaj ano foro Sidon sar tumende so čerdile, dumutane bi pokajina pe thaj bi bešena urade ano dorikalo čaršafi thaj ano praho. 14 A e manušende taro Tir thaj e manušende taro Sidon ka avol poločhe ko sudo nego tumende. 15 A tumen manušalen taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? Ka peren dži ko than kaj si e mule – Had.' (Hadēs g86) 16 Thaj vaćarda pe sikadende: "Ko tumen šunol, man šunol thaj ko tumen čhudol, man čhudol. Ko čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda man." 17 Kana irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade radosno vaćarde e Isusese: "Gospode, e benga pokorisajle amende ke čiro alav." 18 A o Isus vaćarda lende: "Me dikhlijem e Satana sar pelo taro nebo sar munja. 19 Ak dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj pe škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso thaj khanči ni ka avol tumende. 20 A golese tumen ma aven radosna so e duxura pokorin pe tumende, nego aven radosna so si tumare alava pisime ko il e Devleso ano nebo." 21 Ane gova sato o Isus pherdiro radost ano Svetu Duxo thaj phenda: "Hvaliv tut, Dade, Gospode e phuvako thaj e neboso, so garadan čo čaćipe tare but džangle thaj tare razumna a vaćardan e ciknende. Va, Dade, golese kaj si gova čiri volja." 22 Thaj irisajlo o Isus ke pe sikade thaj vaćarda: "Sa mande dija o Dad mingro thaj khoni ni džanol ko si o Čhavo sem o Dad, ni ko si o Dad sem o Čhavo thaj okola kase o Čhavo mandol te vaćarol." 23 Thaj irisajlo e sikadende kana sesa korkore thaj vaćarda lende: "Blagoslovime si e jakha so dičhen so tumen dičhen. 24 Golese vaćarav tumende kaj but prorokura thaj carura mangije te dičhen man thaj ni dikhlij, thaj mangije te šunen man thaj ni šunde." 25 Thaj uštio jekh tare učitelja taro Mojsijaso zakono te iskušil e Isuse thaj pučlja le: "Učitelju! So trubul te čerav te avol ma džuvdipe bizo meripe?" (aiōnios g166) 26 A o Isus vaćarda lese: "So si pisimo ane Mojsijaso zakono? Sar tu gova haljare?" 27 A vov phenda e Isusese: "Mang e Gospod čire Devle sa čire ilesa, sa čire dušasa thaj sa čire zorasa thaj sa čire gođasa thaj mang čire pašutne sar korkore tut." 28 A o Isus vaćarda lese: "Šukar vaćardan. Čher gova thaj ka avol tut džuvdipe bizo meripe." 29 A o učitelji taro zakono mangija te opravdil pe, pa pučlja e Isuse: "Ko si mo pašutno?" 30 A o Isus vaćarda lese: "Jekh manuš ulilo taro Jerusalim ano foro savo akhardol Jerihon thaj dolde le e cora, save uljarde lese šeja thaj marde le. Dele pese thaj ačhade le opaš mule pašo drom. 31 Thaj slučajno gole dromesa nakhlo nesavo jevrejsko svešteniku thaj dikhlij le em crdija pe lestar ki aver rig thaj nakhlo. 32 Gija thaj o levito e sveštenikosu sluga kana avilo ke gova than avilo paše, dikhlij le thaj nakhlo. 33 A nesavo Samarijanco avilo paše leste, dikhlij le pa pelo leze žal. 34 Thaj avilo koslja e manušese rane uljesa thaj moljasa

thaj paćarda len, čhuta le ke po her thaj inđarda le ani mehana thaj dikhla pe leste. **35** Thaj theara dīve kana lija te džal ikalda duj srebrenjakura dija ko manuš kasi sasa i mehana thaj phenda lese: 'Dikh pe leste thaj te trošisadan po but me ka počinav kana ka irima.' **36** 'So den godi akana?' Pućlja o Isus. "Tare kala trin džene ko sikadiło lese thaj sasa pašutno kolese so dolde le e čora?" **37** A učitelji e zakoneso phenda lese: 'Okova savo čerda milosrđe.' A o Isus vaćarda lese: 'Dža thaj tu čer gija.' **38** A kana đele premalo Jerusalim, o Isus thaj lese sikade avile ane jekh gav, a jekh džuvli, akhardola Marta, dija len vika ane po čher. **39** Thaj la sasa phen, akhardola Marija, savi bešli paše pingre e Isusese thaj šunda lesuvačaripe. **40** A i Marta dikhla po but ani bući em sar emlače te kandol le, avili pašo Isus thaj vaćarda lese: 'Gospode! Šukar li si kava so mi phen ačhada man korkora te kandav tut? Vaćar laće te pomožil ma.' **41** A o Isus vaćarda laće: 'Marto! Marto! Sikiri tut thaj trudi tut butese. **42** A samo jekh trubul. I Marija či phen birisada khanči po šukar, te šunol mo Lafi savo ni ka lol pe latar."

11 Kana o Isus molisajlo thaj kana ačhilo e molitvasa, jekh tar lese sikade vaćarda lese: 'Gospode, sikav amen te moli amen, sar o Jovane o Krstitelj so sikada pire sikaden.' **2** O Isus vaćarda lende: 'Kana molin tumen, vaćaren: 'Dade [amareja ko nebo], te svetil pe čo alav, te avol čo carstvo, [te avol čiro manglipe ki phuv sar ko nebo]!' **3** Xamase so trubul amen de amen svako dīve, **4** thaj oprosti amare grehura, sar amen so oprosti okolende so čeren grehura premal amende! nego ikal amen taro bilačipe.' **5** Thaj o Isus vaćarda: 'Den godi sar bi avola kana bi khoni tumendar džala ke po amal ki opaš i rat thaj te rodol mangro lestar thaj te vaćaren lese: 'Amala, de ma trin mangre, pa ka iriv tuće. **6** Golese kaj avilo taro drom mo amal ke mande thaj naj so te čhuvat angle leste.' **7** A vov andral te phenol: 'Ačhav ma ko miro! Mingro vudar si phanglo thaj me čhave si mancar ano than e pašljimaso thaj našti uštav te dav tut!' **8** Vaćarav tumende: Ako ni uštito golese kaj si lesu amal, ka uštlu te dol le golese so si biladžutno thaj uporno.' **9** Vaćarav tumende: 'Manden thaj ka dol pe tumende! Roden thaj ka araćhen! Maren thaj ka putavol tumende! **10** Golese kaj savore save manden, dol pe lende, save roden araćhen, save maren, putardol lende. **11** Savo dad tumendar, kana bi o čhavo rodola [mangro, vov bi dola le bar?] Il bi rodola] mačhe, vov bi dola le sape? **12** Il te manglia angro te dol le škorpija? **13** Kana tumen, bišukar manuša, džanen šukar buća te den tumare čhavem, kober pobut tumaro Dad taro nebo ka dol tumen Svetu Duxo kolende save molin le?' **14** Jekh drom o Isus tradija e bende taro manuš savo naštine te vaćarol. Kana iklilo o beng lestar vov lija te vaćarol thaj zadićime sesa e manuša. **15** A nesave lendar vaćarde: 'E Veelzevulese zorasa savo si šorutno e bendengo tradol e benden.' **16** A avera iskušisade e Isuse gija so rodije znako te dičhen dal si bičhaldo taro Dol. **17** Thaj o Isus džanglia so den godi thaj phenda lende: 'Dži jekh carstvo savo si ulado ka properol. Čher an savo naj sloga ka properol. **18** Gija i o beng te ulada pe korkoro pestar, sar ka ačhol lesu carstvo? Vaćaren kaj e Veelzevulese tradav e benden, save zorasa traden len tumare sikade? Thaj von korkore ka osudin tumen. **20** Thaj

ako me e Devlese zorasa tradav e benden, onda avilo tumende o Carstvo e Devleso.' **21** Thaj o Isus vaćarda: 'Kana okova savo si zuralo manuš naoružil pe, thaj araćhol po čher, lesuvačaripe si šukar arakhado. **22** Al kana avol po zuralo lestar, pobedil le thaj lol sa lesuvačaripe ane savo paćaja thaj ulavol pirencar so lija taro slabo manuš. **23** Savo naj mancar, protiv mande si thaj ko mancar ni čidol, vov onda čhorol.' **24** 'Kana o bilačo duxo ikljal andaro manuš, džal ke thana kaj naj khanči te rodol than kaj šaj odmoril pe thaj kana ni araćhol than vaćarol: 'Te irima ano mo manuš kotar ikljiljem.' **25** Thaj kana iril pe o melalo duxo araćhol kaj si gova manuš sar čučo čher savo si šuladol thaj namestimo andral. **26** Tegani džal thaj araćhol efta averen duxuren pobilačne pestar thaj aven andre te bešen thaj avol e manušese po bilačne nego angleder.' **27** Kana gova vaćarda o Isus, jekh džuvli savi šunda le dija vika zurale: 'Blagoslovimi i dej savi inđarda tut an po vodi thaj dija tut čuči!' **28** A o Isus vaćarda: 'Vadži po blagoslovime si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le.' **29** Po but manuša lije te čidem pe, a o Isus lija te vaćarol lende: 'Tumen e manuša so živin ke kava vreme sen bilačne manuša. Tumen roden o znako thaj ni ka dol pe tumende znako sem e čudura so čerde pe e Jonase e prorokose. **30** Gova so sasa e Jonase, sasa znako kaj o Dol bičhalda le e manušende save živisade ani Niniva. Gija mancar so ka avol, ka avol znako kaj man, e Čhavem e manušese, o Dol bičhalda kale manušende. **31** Ko dīve kana ka avol e Devleso sudo, i carica so angleder vladisada e južnene phuvasa ka uštlu thaj ka osudil manušen tar kava bijandipe, golese kaj odural avili tare empalune phuva te šunol e caro e Solomone savo sasa but mudro, a ake, kate si khoni po baro taro Solomon, a tumen ni manden te šunen le. **32** Ko dīve kana ka avol e Devleso sudo, e manuša so bešle ano purano foro Niniva ka uštlu i ka osudin kale manušen tar kava bijandipe, golese kaj kajisajle kana o Jona sikada len, a ake kate si khoni po baro taro Jona, a tumen ni pokajisajlen!' **33** 'Khoni ni phabarol i svetlijka pa te čhuvol la talo garado than ni talo čaro, nego čhuvol la ko than e svetlijkako te šaj dičhen o svetlost okola so den ano čher. **34** Čiri jahk si sar svetlijka e telose. Ako gija čiri jahk si sasti, sa čo telo ka avol osvetlimo. Ako si čiri jahk bilačni, čo telo ka avol ani tama. **35** Golese vodi redo ma gova svetlost sosi ane tute te avol tama. **36** Golese aki si sa čo telo osvetlimo thaj naj nisavo kotor ani tama, ka avol sa osvetlimo sar kana i svetlijka osvetili tut.' **37** Thaj kana o Isus vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke leste. Thaj o Isus delo ke leste thaj bešlo ki sinija. **38** A o farisej čudisajlo kana dikhla so o Isus bešlo a angleder golestari ni thoda pe vasta anglo xape. **39** A o Gospod o Isus vaćarda lese: 'Akana tumen e fariseja thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, a andral si pherde pohlepa thaj bilačipe. **40** Bigodač! Naj li o Dol kova savo čerda e manuše od andral thaj od avral? **41** A kava si po šukar: den e čororende okova so isi tumen andre, so halaneste garaven ane tahtaja em ane čare thaj ka aven thode od andral em od avral. **42** Pharo tumende e farisejende so den dešto kotor tare začinura thaj taro sa o povrće, a ni marin te čeren averende okova so si šukar thaj te manden e Devle. Trubul te den dešto kotor e Devlese, al ma te bistren te čeren okova

so pobut trubul. **43** Pharo tumende e farisejende! So volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj kana dičhen tumen e manuša, pherde poštujipe premal tumende, te pozdravin tumen ke trgura. **44** Pharo tumende! Tumen sen opasnost sar e neprimetna limora pe save e manuša uštaven a ni džanen kaj uštaven len.” **45** Phenda e Isusesese nesavo učitelji tare Mojsijaso zakono: “Učitelju, kava so phene i amen ladžare!” **46** A o Isus vaćarda lende: “Pharo i tumende e učitelja tare Mojsijaso zakono! So čhuven pharipe but pharo inđarimase, a ni tumaro naj ni manden te crden te pomožin nekase. **47** Pharo tumende! So čeren limora e prorokurenđe, saven tumare kuštika mudarde. **48** Goleza sikaven kaj odobrin gova so čerde tumare kuštika: von mudarde len, a tumen vazden lende limora. **49** Goleze so o Dol an po mudrost vaćarol tumendar: ‘Ka bičhalav lende prorokuren thaj apostoluren, a nesaven lendar ka mudaren, a e duitonem ka progonin.’ **50** Tumari generacija ka avol bandi za ko rat e prorokurengi savo thavdija taro čeripe o sveto, **51** taro Aveljeso rat dži e Zaharijsa rat, savo mudardo maškaro žrtveniko thaj o sveto than e Hrameso. Va, phenav tumende, ka rodol pe tari tumari generacija. **52** Pharo tumende učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Goleze so garaden i klidi taro džanglipe e Devlese carstvose. Korkore ni den andre ano carstvo, a save manglje te den andre, tumen ni dijen len.” **53** A kana o Isus iklilo gothar, lije e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja te holjavon thaj te pučen le but khanči, **54** thaj rodije so te phenol sosa bi bandarena le posle.

12 Kana čidije pe but milja manuša, gaći kaj lije te uštaven jekh avere, a o Isus angleder golestar lija te vaćarol pe sikadende: “Aračhen tumen taro kvasaco o farisejsko, so si dujemujengo. **2** Goleze kaj naj khanči garado so ni ka pučardol thaj sa so si garado ka šundol angle savorenđe. **3** Goleze so si vaćardo ki tomina ka šundol ko svetlo thaj sa so vaćarden čorale ane phangle sobe, ke krovura ka šundol!” **4** “Al vaćarav tumende amalalen, ma daran tare kola so šaj mudaren samo o telo, golestar aver khanči našti čeren tumende! **5** Ka vaćarav tumende kastar te daran. Daran taro Dol savo šaj mudarol thaj čhudol ani jag savi ni ačhol. Va, phenav tumende, Lestar daran! (Geenna g1067) **6** Ni li bićindon pandž čiriklja baše duj pare? Thaj ni jekha ni zabistrol o Dol. **7** A tumende i tumare bala ko šoro si đinde. Goleze ma daran. Tumen sen po vredna tare pherdo čiriklja.” **8** “Gija vaćarav tumende: Savo kate ki phuv priznajil kaj pripadil mande, me, o Čhavo e manušeso, le angle melekura ka priznajiv. **9** A savo man čhudol ke kaja phuv me lestar ka odreknima angle Devlese melekura. **10** Thaj savo vaćarol protiv mande, protiv o Čhavo e manušeso, ka oprostil pe lese, a savo vaćarol bilačhe taro Svetu Duxo ni ka oprostil pe lese. **11** Thaj kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj angle šorutne thaj anglo vlast ma daran sar thaj so ka vaćaren il so ka phenen. **12** Goleze kaj ka sikavol tumen o Svetu Duxo ane gova sato so trubul te vaćaren.” **13** Thaj vaćarda khoni tare manuša e Isusesese: “Učitelju, vaćar me phralese te ulavol mancar okova so ačhada amende amaro dad.” **14** Thaj o Isus vaćarda lese: “Manušeja, ko man čhuta sudija il delioc pe tumende?” **15** Thaj vaćarda savorenđe o Isus: “Dičhen thaj aračhen tumen tari pohlepa. I sa gaći barvalipe te avol manuše, leso džuvdipe

ni avol golestar so isi le.” **16** Thaj o Isus vaćarda lende jekh paramič: “Nesave barvale manušesi phuv bijanda but bijandipe. **17** Thaj dija godi ane peste vaćarindoj: ‘So ka čerav? Naj ane soste te čidav e milajeso čidipe.’ **18** Thaj vaćarda: ‘Džanav! Ak kava ka čerav! Ka peravav me thana taro div thaj ka čerav len po bare thaj gothe ka čidav mo div thaj sa mo šukaripe. **19** Thaj ka vaćarav korkoro mande kaj isi man baro barvalipe bute beršenđe. Ka šaj odmoriv, ka xav, ka pijav, ka veseli man!’ **20** A o Dol lese vaćarda: ‘Bigodaļeja! Kaja rat ka lav či duša tatar. Thaj kase ka ačhol sa gova so čerdan bući?’ **21** Gija si kolesa savo čidol pese barvalipe ki phuv, a ni čidol barvalipe savo si šukar ane Devlese jakha.” **22** A o Isus pe sikadende phenda: “Goleze vaćarav tumende: Ma daran za sa e divesa tumare dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! **23** Goleze kaj si o džuvdipe po but taro xape thaj tumaro telo po but taro urajipe. **24** Dičhen e gavranen! Sar ni sejin, ni ti čiden, save naj len niti podrumo ni kaj čhuven o div thaj o Dol parvarol len, a kozom sen tumen po vredna lendar? **25** A šaj li neko tumendar golesa so brinil pe te baravol po džuvdipe za jekh dive? **26** Kana našti ni gova zala te čeren, sose brinil tumen za ko sa aver? **27** Dičhen e luluđa ki livada sar baron! Ni čeren bući, niti suven pese šeja, a me phenav tumende kaj ni o caro o Solomon ane pire barvale šeja naj sasa urado sar jekh lendar. **28** A ako o Dol dol e čaraće gija lače šeja ko polje, savi si adive, a theara čhudol pe ani jag, dal ni ka brinil pe tumende vadži po but? Sose gaći zala pačan? **29** A tumen ma brinil tumen isi tumen li so te xan il so te pijen. Ma daran golese! **30** Gija čeren e manuša save ni džanen e Devlese ke kava sveto. Tumaro Dad ano nebo džanol kaj sa gova trubul tumende. **31** Nego roden o Carstvo e Devleso thaj aver ka dodol pe tumende. **32** Ma daran, me cikne bakre! Tumaro Dad gova manglja te dol tumen te aven ano carstvo. **33** Bičinen so isi tumen thaj den e čororende! Čeren tumende traste za ke pare save ni phuravon thaj barvalipe ko nebo savo ni ka ciknjol. Khoni našti te avol odori te čorol tumaro barvalipe thaj ni jekh moljco ni ka xal le. **34** Goleze kaj si tumaro barvalipe, gothe ka avol i tumaro ilo.” **35** Thaj o Isus vaćarda lende: “Aven spremna thaj urade za ki bući thaj tumare svetilje te aven phabarde, **36** sar manuša save adućaren pe gospodare savo iril pe taro abav, te aven spremna te putren lese kana resol thaj marol ko vudar. **37** E sluge save si spremna thaj adućaren pe gospodare te iril pe, ka aven blagoslovime. Čaće vaćarav tumende o gospodari korkoro ka uravol pe sar sluga thaj ka phenol lende te bešen thaj ka avol te kandol len thaj ka dol len te xan. **38** O gospodari šaj ka avol ki opaš i rat il anglo uštipe taro sojipe. Blagoslovime si e sluge save adućaren. **39** A kava džanen: kana bi džanola o čherutno ke savo sato ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čher phago. **40** Thaj tumen aven spremna, goleze so me, o Čhavo e manušeso, ka avav kana ni ka den godi an savo sato.” **41** A o Petar pučlja e Isuse: “Gospode! Vaćare li amende e sikadende kaja paramič il savorenđe?” **42** A o Isus vaćarda lese: “Savo si devlikano thaj džanglo sluga kas leso gospodari ka čhuvol upreder pe čherese sluge te dol len te xan ko vreme? **43** Blagoslovimo si gova sluga kas o gospodari kana avol ačhol le sar čerol gijate! **44** Čaće vaćarav tumende, o gospodari pe po sa o barvalipe ka čhuvol e

sluga. **45** Ako vaćarol o sluga ane po ilo: 'O gospodari ni ka avol sigate' thaj lol te marol avere slugen thaj e sluškinjen thaj xal em pijoł thaj matol. **46** O gospodari ka avol ano dive kana vov ni adućarol thaj ano sato kana ni dol godi, ka čhinol e sluga ke kotoru thaj ka čhuvol le maškar okola save ni pačan ano Dol. **47** A kova sluga savo džanglja so leso gospodari mandol thaj naj spremno thaj ni čerda pale leso mangliple ka avol but mardo. **48** A okova sluga savo ni džanglja e gospodaresi volja, a čerda khanči sose ka avol mardo, ka marol pe zala. Kase dija pe but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, po but ka rodol pe lestar." **49** Thaj o Isus vaćarda: "Me aviljem te čhudav i jag e sudoski ki phuv. So bi mangava te avol već phabard! **50** Al me trubul te krstima mučimasa thaj but mande pharo sa dok ni čerdol gova! **51** Dal den godi kaj me aviljem te anav mir ki phuv? Na, me aviljem te anav ulaipe maškare manuša. **52** Golese od akana ka aven ulade e čherutne: trin manuša ka aven ke mingri rig, a protiv avera duj gola avera trin. **53** Ka uštol o dad protiv o čhavo thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej protiv i dej, i sasuj protiv i bori thaj i bori protiv piri sasuj." **54** Thaj o Isus vaćarda e manušende: "Kana dičhen kaj e kale oblakura čiden pe nakaro zapad tumen phenen: 'Ka dolpese bršnd', i gija avol. **55** Kana dičhen taro jug phurdol vaćaren: 'Ka avol tatipe' thaj gija avol. **56** Dujemujende! O muj e phuvako thaj neboso pindžaren, a sar ni pindžaren akala znakura so čerdon akana? **57** Tumen korkore trubul te džanen so si šukar! **58** Te khoni tužil tumen zbog o dugo savo ni irisaden thaj īndarol tumen ko sudo, odrumal miri tut lesa, te ma vucl tut ko sudo, golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut ano phangliple. **59** A ako phandol tut vaćarav tuće: Ni ka iklij gothar dok ni poćine dži i paluni para."

13 Ane gova vreme avile nesave manuša thaj vaćarde e Isusese kaj o Pilat o rimske upravnike bičhalda te mudaren nesave Galilejuren. Thaj mudarde len dok prinosisade kurbanen ano jerusalimsko Hram. **2** Thaj o Isus vaćarda lende: "Tumen li den godi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si po grešna tare avera Galilejcura? **3** Na! Phenav tumende, i tumen gija ka mudardon ako ni irin tumen e Devleso. **4** Il, so si kole dešohtonecar pe kaste pelo o toranj o Siloamsko thaj mudarda len? Tumen li den godi kaj von sesa po grešna tare avera Jerusalimcura? **5** Na! Phenav tumende, i tumen gija ka mudardon ako ni irin tumen e Devleso." **6** O Isus vaćarda lende kaja paramič: "Jekhe manuše sasa smokva sadime an po vinograd. Thaj avilo te dičhol dal anda bijandipe, al ni arakhlijha pe late khanči. **7** Tegani vaćarda e manušese savo čerda bući ko vinograd: 'Ak trito berš sar avav thaj rodav bijandipe pi kaja smokva thaj ni arakhav. Čhin la! Sose te šućarol i phuv?' **8** A o manuš so čerol bući ko vinograd vaćarda lese: 'Barutnej! Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav lače gunoj. **9** Šaj ka bijanol aver berš. Ako na, ka čhine la.'" **10** Thaj kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato **11** thaj dikh, sasa gothe jekh džuvli savi sasa bandarde dumesa thaj sasa nasvali taro bilačho duxo dešohto berš thaj naštine te ačhol šukar. **12** Thaj kana dikhija la, dija la vika o Isus thaj phenda lače: "Džuvlijie! Oslobodimi san tar čo nasvalipe!" **13** Thaj čhuta

pe late pe vasta. Thaj i džuvli sigate ispravisajli thaj hvalisada e Devle. **14** A o vođa tari sinagoga holajlo but sose o Isus sastarda ko savato thaj vaćarda e narodose: "Isi šov dive ano kurko ke save šaj čerol pe bući! Aven ke gola dive te sastardon, a na ko savato!" **15** A o Gospod o Isus tegani vaćarda lende: "Dujemujende! I tumen čeren bući ko savato. Tumen li ni putren tumare guruve il e here tari jasla thaj ni indaren le te pijoł paj? **16** A kala čeja tare Avraemesi kuštik sava o Satana phanglja ak dešohto berš, sose te na putrol pe ko savato?" **17** A kana kava Šunde ladžajle savore save sesa protiv leste, a sa aver narodo sesa baxtale paše sa e šukar buća o Isus so čerda. **18** A o Isus vaćarda lende: "Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **19** Vov si sar seme e gorušicako, savo lol o manuš thaj čhudol le ano po vrt. Thaj barol thaj čerdol baro kaš thaj e ciriklja aven thaj čeren pese gnjezdura." **20** Thaj pale vaćarda: "Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? **21** Vov si sar kvasaco savo i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni šukljol." **22** Thaj o Isus, dok phirda pe dromesa ano Jerusalim, nakhlo maškare forura thaj e gava thaj sikavola e manušen. **23** Thaj khoni pučlja le: "Gospode, dal samo zala ka aven spasime?" Thaj o Isus vaćarda lende: **24** "Trudin tumen te den ko tesno vudar e nebeskoneso, golese kaj but džene ka manden te den, al ni ka šaj. **25** Kana o čherutno phandol e vudara tar po čher, ka avol tumende but kasno. Ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar thaj ka phenen: 'Gospode! Putar amende e vudara!' Thaj vov ka vaćarol tumende: 'Ni pindžarav tumen, katar sen.' **26** Tegani ka vaćaren: 'Amen xaljam thaj piljam tusa thaj pe amare droma sikanad!' **27** A vov ka vaćarol lende: 'Vaćarav tumende: Ni pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilačipe čeren!' **28** Gothe ka roven thaj ka aven but holjame, kana ka dičhen e Avraame e Isaako thaj e Jakove thaj sa e prorokurenano Carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalav avral. **29** Thaj but džene ka aven taro istok thaj taro zapad thaj taro sever thaj taro jug thaj ka bešen ko astali ano Carstvo e Devleso. **30** Thaj dikh, kola so si akana anglati odori ka aven empalal, a okola save si empalal odori ka aven emanglal." **31** Ane gova dive avile nesave fariseje te phenen e Isusese: "Iklij thaj dža akatar, golese so o caro o Irod mandol te mudarol tut!" **32** Thaj o Isus vaćarda lende: "Džan thaj vaćaren gole lisicače: 'Ak ikalav e benden thaj sastarav adive thaj theara, a trito dive ka završiv.' **33** Adive thaj theara thaj prektheara trubul te džav, golese kaj o proroko našti mudardol avral taro Jerusalim. **34** Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudare e prorokuren thaj gađi barencar okolen manušen saven o Dol bičhalda! Kozom droma mangljem te garavav e čhavoren čiren sar i khanji pe pujoren tari pi phak thaj ni manglijen! **35** Ak, ka avol tumaro čher pusto, a me vaćarav tumende: Ni ka dičhen ma sa dok ni vaćaren: 'Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso.'"

14 Thaj ke jekh savato o Isus đelo ko jekh šorutno e farisejengo te xal mangro ke leste thaj savore so sesa gothe dikhije an leste so ka čerol. **2** Thaj dikh, avilo nesavo manuš anglo Isus kase vasta em pingre šuvlile taro paj. **3** Thaj o Isus pučlja e učiteljuren taro Mojsijaso zakono thaj e farisejen: "Premale Mojsijaso zakono šaj li te sastara ko savato

il naštī?" 4 Von khanči ni vaćarde. Thaj o Isus dolda e nasvale manuše, sastarda le thaj phenda lese kaj šaj džal. 5 Thaj vaćarda lende: "Savo tumendar ni čerol bući ko savatno dive? Te perol čo čhavo il čo guruv ano bunari ni li ka ikale le sigate ano savatno dive?" 6 Thaj ni sasa len so te phenen ke lese lafura. 7 Kana o Isus dikhija sa e manušen save avile te xan, sar roden pese šukar thana kaj te bešen anglal, vov vaćarda lende kaja paramič: 8 "Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lače anglune thana. So ako si akhardo po baro manuš tutar? 9 Te okova manuš so akharda tut te avol thaj te vaćarol: 'De gova than kalese.' Thaj ka ladžare tut i ka crde tut ko bilo savo than savo ačhilo savo si empalal. 10 Gija kana khoni akharol tut ko abav, kana ave beš ko poslednjo than, te vaćarol tuće kova so akharda tut: 'Amala! Arakhljam tuće po šukar than.' Tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen tusa ko astali. 11 Golese savo pes vazdol, ka peravol pe, a e perade ka aven vazdime." 12 Thaj o Isus vaćarda okoleso so akharda le: "Kana de xamase il večera, ma akhar će amalen niti čire phralen, ni će familija, ni će barvalen pašečerutnen, golese so i von tut ka den vika ko xape. 13 Gija kana čere abav, akhar e čororen, e banden, e sakaten, e koren. 14 Len naj len sar te irin tuće. Gija ka ave blagoslovimo, golese so o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren taro meripe." 15 A kana kava šunda jekh tare manuša savo bešlo pašo astali vaćarda e Isuseso: "Blagoslovimo si kova savo ka xal mangro ano Carstvo e Devleso!" 16 A o Isus vaćarda lese: "Jekh manuš čerda baro abav thaj akharda pherdonen. 17 Thaj kana sasa o vreme e xamaso, bičhalda pe sluga te vaćarol pe akhardende: 'Sa si postavimo ko astali. Aven!' 18 Thaj savore lije te vaćaren kaj naštī te aven thaj jekh vaćarda lese: 'Čindem njiva thaj džav te dikhav savi si. Moliv tut vaćar odori e manuše kaj golese naštī te avav.' 19 Thaj aver phenda: 'Čindem pandž jarmura guruven thaj džav te probiv len sar orin. Moliv tut vaćar odori e manuše kaj golese naštī avav.' 20 Trito vaćarda: 'Andem mande romnja. Golese naštī avav.' 21 Thaj avilo o sluga thaj phenda pe gospodese so phende lese. O Gospod holajlo thaj vaćarda pe slugase: 'Dža sigate ke droma e forose thaj an akari e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren.' 22 Kana gova čerda vaćarda o sluga pe gospodese: 'Čerdem sar so vaćardan thaj isi vadži thana.' 23 A o Gospod vaćarda e slugase: 'Iklij ke droma thaj pale ograde thaj čhuv len te aven te pherol o čher. 24 Golese vaćarav tumende kaj ni jekh okolendar anglunendar kas akharden ni ka xal tare abaveso xape.' 25 Đele e Isusesa but manuša. Vov irisajlo dikhija len thaj vaćarda lende: 26 "Ako neko mandol te avol mo sikado, trubul te mandol po but manego pe da em pe dade, pe romnja thaj pe čhavem, pe phralen, pe phejen, po but nego čak i po džuvdipe. Savo ni čerol gija naštī avol mo sikado. 27 Thaj ako khoni mandol te avol mo sikado, mora phiravol po krsto thaj te džal pale mande. 28 Thaj ko mandol te čerol kula na li angleder ka dinol kozom ka trubul lese thaj ka dičhol šaj li te završil la? 29 Te čerda samo o temelji thaj te ni ačhilo le pare te završil la, savore save ka dičhen gova ka maren muj lesa. 30 thaj ka vaćaren: 'Kava manuš lija te vazdol i kula thaj naštine sa čerol la.' 31 Il savo caro kana džal te marol pe avere carosa, a angleder golestari ni bešol i ni dičhol

dal ka šaj pe deše miljencar te marol pe okolesa so iđarol pesa biš milje? 32 Thaj te naštī, vov bičhalol manušen ko aver caro, dok si kava dur thaj molil le te mirin pe. 33 Gija akana khoni tumendar savo ni mučhol sa so isi le naštī avol mo sikado." 34 Thaj o Isus vaćarda: "O lon si šukar, a kana hasarol po londipe, sosa ka londarol pe? 35 Naj lačho ni e phuvaće niti gunojese, gijate o lon čhudol pe avral. Kas isi kana te šunol, nek šunol!"

15 Thaj pašo Isus čidije pe pherdo carincura thaj but grešnikura te šunen le so sikavol. 2 A e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono vaćarena maškar peste: "Kava džal e grešnikuncar thaj xal lencar." 3 A o Isus vaćarda lende kaja paramič: 4 "Ako e manuše isi šel bakre thaj jekh lendar hasardol, so vov ka čerol? Ni li ka ačhavol e enjavardeš thaj enja ki pustinja thaj te džal te rodol gola jekha so hasajli sa dok ni ačačhol la? 5 Thaj kana ačačhol la, čhuvol la radosno ke po piko thaj iđarol la čhere. 6 Thaj kana avol čhere dol vika pe amalen thaj e pašutnen vaćarindoj: 'Aven radosna mancar! Arakhljem me hasarde bakra!' 7 Vaćarav tumende kaj savore ano nebo ka radujin pe po but pašo jekh grešniko savo iril pe e Devlese nego baše enjavardeš thaj enja čaćutne savende ni trubul pokajipe." 8 O Isus vaćarda thaj kava: "Savi goja džuvli sava isi la deš srebrenjakura, i kana hasarol jekh srebrno parava, ni phabarol i svetlijka thaj ni šulavol o čher thaj ni rodol šukar sa dok ni ačačhol la? 9 Thaj kana ačačhol la, akharol pe amalinjen thaj e pašečerutnjem: I phenol lende 'Radujin tumen mancar! Me arakhljem o srebrenjaku so hasardem!' 10 Gija, vaćarav tumende kaj i e melekura e Devlese ano nebo ka radujin pe jekhe grešnikose savo iril pe ko Dol." 11 Thaj o Isus vaćarda: "Jekhe manuše sesa duj čhave. 12 Thaj o cikneder vaćarda e dadese: 'Dade! De ma so preperol taro amaro barvalipe mande.' Thaj o dad ulada lende o barvalipe. 13 Thaj pale nesavo dive, čidija o cikneder čhavo sa piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja sa o barvalipe thaj živisada dilikane. 14 Thaj kana xalja sa e pare, sasa but baro bokhalipe ane goja phuv thaj ni sasa le so te xal. 15 Thaj đelo ki jekh manuš thaj rodija bući thaj gova manuš bičhalda le ane piro polje te ačačhol e balen. 16 Thaj o čhavo sasa gija bokhalo kaj bi xala i gova so xan e bale, al khoni ni dija le ni gova. 17 Thaj kana avilo ane peste, vaćarda: 'Kobor e bućarne ke mo dad isi len so te xan, a me kate merav bokhalo! 18 Ka džav mande čhere, ke mo dad, pa ka vaćarav lese: 'Dade, grešisadem angle tute thaj anglo Dol. 19 Naštī te akhardivav čiro čhavo. Le man sar jekhe tar čire bućarne.' 20 Tegani uštilo em đelo ke po dad. A kana sasa po dur tar po čher, dikhija le lesu dad thaj pelo lese žal thaj prastija lija le anı angali thaj čumidija le. 21 A o čhavo vaćarda lese: 'Dade, grešisadem angle tute thaj anglo Dol! Naštī te akhardivav čiro čhavo.' 22 A o dad phenda e slugende pirende: 'Ikallen emlačho fostano thaj uraven le thaj čhoven lese angrustik ko va thaj podipe ke pingre! 23 Thaj anen okole terne thule guruve čhinjen le, te xa thaj te radujin amen. 24 Golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj irisajlo ko džuvdipe, sasa hasardo thaj akana arakhadilo! Thaj lije te radujin pe. 25 A lesu čhavo o phureder sasa ano polje thaj kana avilo pašo čher šunda čhelipe thaj bašalipe. 26 Thaj dija vika jekhe sluga thaj pučila le: 'Sosi gova?' 27 A vov vaćarda lese:

'Ćiro phral avilo thaj čo dad čhindia terne thule guruve, so dikhija le džuvde thaj saste.' 28 Thaj o phureder phral holajlo thaj ni manglij te avol andre. Tegani iklilo lesu dad thaj molisada le te dol ano čher. 29 A vov vaćarda pe dadese: 'Ak kandav tut sar robo gaći berša thaj nikad ni phagljem čo lafi thaj mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujima me amalencar. 30 A kana avilo čo čhavo savo čo barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese terne thule guruve.' 31 A o dad vaćarda lese: 'Mo čhavo! Kaj džav mancar san thaj sa mingro čiro si. 32 Trubul te ave radosno thaj baxtalo, golese kaj čo phral sasa mulo thaj irisajlo ko džuvdipe, sasa hasardo thaj arakhadijo.'"

16 O Isus vaćarda kaja paramič pe sikadende: "Jekhe barvale manuše sasa jekh upravitelji savo vodila lesu barvalipe, save se phende kaj xalja lesu barvalipe. 2 Thaj akharda le o barvalo thaj vaćarda e upraviteljese: 'So šunav kava tutar? Sikav mande o dñipe tar či buči pe mo barvalipe, golese kaj našti pe mo barvalipe te ave upravitelji.' 3 A o upravitelji vaćarda ane peste: 'So ka čerav? O barvalo barutno mingro ka lol mandar i buči. Te hunav našti. Te mangav, ladž mande. 4 Džanav so ka čerav! Kana ka čerav sa gova ka manden ma savore ane pire čhera kana ka ačhav bizi buči.' 5 Thaj dija vika sa kolen save sesa lese barutnese dužna thaj pučlja e prvone: 'Kobor duguji me barutnese e barvalese?' 6 A vov phenda: 'Šel bačve taro maslinsko ulje.' Thaj vaćarda lese o upravitelji: 'An o lil čiro thaj sigate le thaj pisi pinda.' 7 A pale gova e duitone pučlja: 'Kobor duguji?' A vov vaćarda: 'Šel mere dīv.' Thaj vaćarda lese: 'Le čiro lil thaj pisi ohtovardeš.' 8 Thaj o barvalo hvalisada pe bičaćutne upravitelje, kobor si džanglo so gija čerda. Golese kaj e čhave tar kava sveto si po snalažljiva ane buča slična e manušencar save si sar von, nego e čhave e svetlose. (aiōnijs g165) 9 Thaj me vaćarav tumendē: so isi tumen barvalipe kale svetoso den averende te čeren tumendē amalen. Kana ni ka avol tumendē više korisno o barvalipe kale svetoso, ka aven primime ane čhera sa e divesende ano nebo. (aiōnijs g166) 10 Savo si verno ane cikne buča vov ka avol ke po bare buča verno thaj ko naj verno ano cikne buča, ane po bare buča ni ka avol verno. 11 Gijate te naj sen verna ane kale svetoso barvalipe, ko ka dol tumen nebesko barvalipe? 12 Thaj ako ane avereso barvalipe naj san verno, ko ka dol tumen tumaro? 13 Ni jekh sluga našti kandol tar jekh drom leduj barutnen. Il jekhe ni ka mande, a duitone ka mande, il jekhe ka šune, a e duitone ni ka šune. Našti kanden e Devle thaj o barvalipe." 14 A kava so šunde e fariseja, save sesa pohlepna parende, marde muj e Isusesa. 15 Thaj o Isus phenda lende: "Tumen čeren tumen pravedna angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si baro ane manušende jakha, ane Devlese jakha si gadno." 16 O Isus vaćarda: "Sikljona sa e Mojsijaso zakono thaj e lila save pisade e prorokura, sa dži kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani vaćara o Lačho lafi taro Carstvo e Devleso thaj phena savorenđe te den ane leste. 17 Al gova ni značil kaj o Zakono više ni vredil, golese so po ločhe si te načhen o nebo thaj i phuv nego nesavo slovo andar o Zakono te perol. 18 Sar savo mučhol pe romnja thaj lol avera, preljuba čerol, savo lol ačhade džuvlja, preljuba čerol." 19 O Isus vaćarda vadži jekh paramič:

"Nesavo manuš sasa barvalo, savo urado sasa ane barvale šeja thaj živisada ano barvalipe xalja thaj pilja sa e dīvesa. 20 A sasa jekh čoro, lesu alav sasa Lazar, savo pašljola angle lesu vudar phumbalo. 21 Thaj čeznila te čaljol e troškendar so perena tare barvaleso astali thaj e džukle avena thaj čarena e phumba lese. 22 A kana mulo o čoro, e melekura inđarde le ani angali e Avraame. Thaj posle i o barvalo mulo thaj prahosade le. 23 Thaj o barvalo sasa ano than kaj si e mule ane muke thaj vazdija pe jakha thaj odural dikhija e Lazare ani angali e Avraame. (Hadēs g86) 24 Thaj dija vika: 'Dade Avraame! Dikh pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol po naj ano paj, te Šudarol mi čhib, golese kaj mučima ane kaja jag.'

25 O Avraam vaćarda lese: 'Čhajeja! De tut godi kaj ane čo džuvdipe sa sasa tut šukar, a e Lazare sa bilačhipe thaj akana lese kate šukar, a tu muči tut. 26 Thaj prekale sa gova maškare amende si bari provalija. Kola save manden te načhen katar odori tumende, našti, ni gothar amende te načhen.' 27 Tegani vaćarda: 'Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ane čher me dadeso. 28 Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol lendē te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.' 29 Thaj vaćarda lese o Avraam: 'Len isi okova so pisisada o Mojsija thaj e prorokura. Len nek šunen.' 30 A vov vaćarda lese: 'Na, dade Avraame! Te avilo lendē neko tare mule ka pokajin pe.' 31 A o Avraam vaćarda lese: 'Te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren, ni ka šunen ni te uštilo neko tare mule.'"

17 A o Isus pe sikadende vaćarda: "O iskušenje mora te avol, al pharo okole manuše prekal kaste avol o iskušenje. 2 Poškar ka avol lese te umlavol pe e baresa tari vodenica thaj te čhudol pe ano more, nego te navodil ko greh jekhe tare kala cikne. 3 Aračhen tumen!" Te grešisada čo devlikano phral, vaćar lese kaj gova naj šukar, pa ako pokajil pe, oprosti lese. 4 Thaj ako efta droma ko dive grešil premal tute thaj efta droma avol tute thaj vaćarol: "Kajima", oprosti lese. 5 Thaj vaćarde e apostolur e Gospodese: "Pher amen pačajimas." 6 A o Gospod vaćarda: "Kana bi avola tumen pačajipe gaći cikno sar e gorušicako seme, bi vaćarena kale dudinkaće: 'Ikal tut taro koreno thaj sadi tut ano more!' Ka šunola tumen. 7 Savo tumendar ka phenol pe slugase, savo hunol i phuv i aračhol e bakren, kana iril pe andaro polje: 'Av akari, beš te xa mangro?' Na, nijekh tumendar. 8 Mesto gova ka vaćaren: 'Čer mande te xav! Čhuv tuće i kecelpa thaj kande ma dok xav thaj pijav! A pale gova šaj i tu te xa thaj te pije.' 9 E slugase ni zahvalil pe o barutno, golese so si gova lesi buči. 10 Gija i tumen kana šunen e Devle vaćaren: 'Naj sam vredna hvalače. Samo sam sluge save čera amari buči.' 11 Thaj kana dele ano Jerusalim, o Isus nakhlo maškari granica ki phuv i Samarija thaj i phuv i Galileja. 12 Thaj kana dija ane jekh foro, arakhlije le deš gubavcura, save ačhena dur. 13 Thaj vazdije po glaso vaćarindoj: "Isuse, Gospode! Smiliji tut pe amende!" 14 Kana o Isus dikhija len vaćarda: "Džan thaj sikaven tumen e sveštenikurenđe." I gija phirindjo sastile. 15 A jekh lendar dikhija kaj sastilo, irisajlo thaj hvalisada e Devle andaro sa o glaso. 16 Thaj pelo angle Isusese pingre thaj zahvalisajlo. Thaj gova sasa Samarijanco. 17 A o Isus pučlja le: "Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola enja?"

18 Sar maškar lende ni arakhija pe nijekh te iril pe te zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv?" **19** Thaj vaćarda lese: "Uši thaj dža! Sastarda tut co pačajipe ane mande." **20** E fariseja pučlje e Isuse: "Kana ka avol o Carstvo e Devleso?" A o Isus vaćarda lende: "O Carstvo e Devleso ni ka avol te dičol pe jakhencar. **21** Ni ka vaćarol pe: 'Aktalo, kate si', il: 'Odori si' O Carstvo e Devleso si maškar tumende." **22** A e sikadende phenda: "Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen ma barem jekh dive kana me, o Čavo e manušeso, ka vladiv sar caro, al ni ka šaj. **23** E manuša ka vaćaren tumende: 'Ak kate si', il: 'Ek odoring!' Al ma ikljen thaj ma prasten te roden man. **24** Golese so me, o Čavo e manušeso, kana ka avav sar i munja so strefil andaro nebo thaj ka svetliv sa so si talo nebo. **25** Al angleder trubul but te avav mučimo thaj kala kuštika mora čhuden man pestar. **26** Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso gija i ka avol ane divesa kana me, o Čavo e manušeso, ka avav. **27** Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova dive dži kana o Noj dija ani barka thaj avilo o baro paj thaj tasile sa okola save ni sesa ani barka. **28** Gija sasa i ane Loteso vreme kana sasa vov džuvdvo. E manuša ano foro i Sodoma xalje pilje, činde, bićinde, sadisade, vazddije čhera. **29** A o dive kana iklilo o Lot andari Sodoma, čalada i jag thaj pele žuta bara save phabon taro nebo thaj mudarda sa okolen so ačhile ano foro. **30** Gija tar jekh drom kana ka avav me, o Čavo e manušeso. **31** Ane gova dive save ka avol ko krovo, a lese šeja ano čher andre, ma te uljol te lol len! Savo si ane polje, ma te iril pe ane foro pale pe šeja. **32** Den tumen godi sar muli e Lotesi romni! **33** Golese save dičhol te aračhol po džuvdipe, ka hasarol le, a ko hasarol po džuvdipe, ka aračhol le. **34** Vaćarav tumende, ane goja rat kana ka avav, tare duj manuša save pašljon ko than e pašljimaso, jekh ka lol pe, a dujto ka ačhol ko than e pašljimaso. **35** Tare duj džuvlja save meljin ano mlin, jekh ka lol pe, a i dujto ka ačhol. **36** [Duj ka aven ki njiva, jekh ka lol pe, dujto ka ačhol.] **37** Thaj e sikade pučlje e Isuse: "A kaj gova, Gospode?" A vov vaćarda lende kaja paramič: "Kaj si mulikano, odori čiden pe e čiriklia save xan mulikano mas."

18 O Isus vaćarda pe sikadende paramič te sikavol len sar trubul te molin pe thaj te ačhen ane gova. **2** Vaćarda: "Ane jekh foro sasa jekh sudija savo ni darajlo e Devlesttar thaj ni marisada e manušendje. **3** Ane gova foro sasa jekh romni savako rom mulo thaj avola stalno leste thaj vaćarola: 'De ma pravda angle kova savo tužil man!' **4** Vov jekh vreme ni manglja te pomožil laće, al kana nakhlo nesavo vreme vaćarda korkoro pese: 'I ako ni darav taro Dol thaj ni mariv e manušendje, ka pomoživ laće. **5** Ka braniv kala udovica golese so avol but droma ke mande, te ma avol te dosadil man!'" **6** Tegani vaćarda o Gospod o Isus: "Šunen so vaćarda o bičaćutno sudija! **7** A so ka čerol o Dol? Ni li ka branil okolen kas vov birisada save vapin lese rat em dive? Vov li ka ačhavol len te adućaren? **8** Vaćarav tumende, kaj ka aračhol len. Al me, o Čavo e manušeso, kana ka avav ki phuv ka arakhav li gasavo pačajipe?" **9** Tegani o Isus vaćarda jekh paramič okolende save dije godi pese kaj si čaćutne thaj korkore pes dikhlije po baren averendar: **10** "Duj manuša dele ano Hram te molin pe e Devlese: Jekh si fariseji,

a dujto carinco. **11** O farisejo ačhilo thaj molisada: 'Devla! Hvaliv tut kaj najsem sar kala avera manuša: čora, bičaćutne, preljubnikura il sar kava o carinco. **12** Postiv duj droma ko kurko, dav tu dešto kotor tare sa so isi man.' **13** A o carinco odural ačhilo, ni manglja ni pe jakha te vazdol ano nebo thaj čalada pe ano kolin te sikavol kobor lese pharo thaj vaćarda: 'Devla, av milostivno mande, e grešnikose!' **14** Vaćarav tumende: o carinco delo čhere opravdimo anglo Dol, a na kava o farisejo. Golese, savo korkoro pes vazdol, ka avol ponizime, a savo korkoro pes ponizil ka avol vazdime." **15** Ande anglo Isus thaj e cikne čhavoren te čhuvol pe vasta pe lende thaj te blagoslovil len. A kana dikhlije gova e sikade vaćarde lende te ni čeren gova. **16** A o Isus vaćarda pe sikadende: "Mučhen e čhavoren ke mande thaj ma ačhavlen len, golese so gasavende preperol o Carstvo e Devleso! **17** Čače vaćarav tumende, savo ni primil o Carstvo e Devleso sar čhavoro, ni ka dol ane leste!" **18** Thaj pučlja e Isuse jekh šorutno: "Učitelju šukareja, so te čerav te avol ma džuvdipe bizo meripe?" (aiōnios g166) **19** A o Isus phenda lese: "Sose akhare man šukareja? Kholi naj šukar samo o Dol. **20** E Devlese zapovestura džane: 'Ma čher preljuba', 'Ma mudar', 'Ma čor', 'Ma svedoči xoxavne', 'Poštuji će dade thaj će da!' **21** A o šorutno vaćarda: "Sa kava čerdem taro mo temipe." **22** A kana šunda kava o Isus vaćarda lese: "Vadži jekh trubul tut: bićin sa so isi tut thaj de e čororende thaj ka avol tu barvalipe ko nebo. Thaj posle ava pale mande!" **23** A kana gova šunda o barvalo, sasa bibaxtalo, golese kaj sasa but barvalipe i ni manglja te bićinol sa. **24** A kana dikhlije le o Isus kaj sasa bibaxtalo, vaćarda: "Kobor si pharo e barvalende te den ano Carstvo e Devleso! **25** Poločhe si e kamilače te načhol maškare kana e suvače nego o barvalo te dol ano Carstvo e Devleso!" **26** A kola save šunde le, pučlje le: "A ko šaj te spasil pe?" **27** A o Isus vaćarda: "So si nemoguće e manušende, e Devlese si moguće." **28** Thaj o Petar phenda: "Ak, amen sa ačhadam sa so sasa amen thaj pale tute dža." **29** A o Isus vaćarda lende: "Čače vaćarav tumende: Sa jekh savo ačhada po čher, il e romnja, il e phralen, il e dade thaj pe dejia, il e čhavlen pašo Carstvo e Devleso **30** ka primil akana po but ke akava sveto okolestar so ačhadaj thaj ka primil džuvdipe bizo meripe ko sveto savo avol." (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Čidija o Isus e dešudujen apostoluren thaj vaćarda lende: "Ake dža upre ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa okova so e prorokura pisisade ano Svetu lil mandar taro Čavo e manušeso. **32** Kaj ka den ma ke manuša save ni džanen e Devlese thaj ka maren muj mancar, ka ladžaren ma thaj ka čhungaren ma. **33** Thaj ka šibin ma thaj ka mudaren ma, a o trito dive ka uštav tare mule." **34** Thaj e sikade khanči ni haljarde tar gova so vaćarda o Isus. O značenje tar kala lafura sasa lendar garado thaj ni džanglje so sasa lende vaćardo. **35** A kana o Isus reslo pašo foro Jerihon, sasa jekh koro manuš savo bešindoj manglijarola ko drom. **36** Thaj kana o koro šunda kaj pherdo manuša načhen, pučlja: "So si gova?" **37** Thaj vaćarde lese kaj načhol o Isus taro foro Nazaret. **38** Thaj o koro dija vika: "Isuse, Čhaveja e Davideso, smiliji tut pe mande." **39** Thaj nesave manuša save dele anglo Isus phende lese te ma dol vika gaći thaj vov pozurale dija vika: "Čhaveja e Davideso, smiliji tut pe mande!" **40** O Isus šunda le thaj ačhilo thaj vaćarda te anen

e kore manuše paše leste. Kana ande le pučija le o Isus: 41 "So mande te čerav tuće?" A vov vaćarda: "Gospode! Mangav te dikhav!" 42 A o Isus phenda lese: "Čo pačajipe sastarda tut. Ake, dikh!" 43 Thaj sigate dikhilja, delo palo Isus thaj hvalisada e Devle. Thaj savore save dikhilje kava hvalisada e Devle.

19 Thaj kana dija o Isus ano foro Jerihon, dok nakhlo gothar.

2 avilo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa šorutno e carincurengó thaj sasa barvalo. 3 Thaj manglijé te dičhol e Isuse, te dičhol ko si vov thaj naštine tare but manuša, golese kaj o Zakej sasa cikno. 4 Thaj prastaja po anglat, uštilo pi divljø smokva te dičhol le, golese kaj džanglijá kaj o Isus ka načhol gothar. 5 Thaj kana avilo o Isus ke gova than, dikhilja le upre thaj vaćarda lese: "Zakej! Ulji sigate! Adive trubul te avav gosto are čo cher." 6 Thaj o Zakej sigate ulilo taro kaš thaj anda le an po čher radosno. 7 Thaj savore, kana dikhilje kava, vaćarde maškar peste kaj ne bi trubula te avol ano čher e grešnikoso. 8 A o Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: "Gospode! Ak opaš mo barvalipe ka dav e čororenđe thaj ako nekas phabardem ka iriv lese štar droma po but." 9 A o Isus vaćarda lese: "Avilo adive spasenje kale čherese, golese kaj si i kava čhavo e Avraameos! 10 Golese kaj me o Čhavo e manušeso aviljem te rodav thaj te spasiv so si hasardo." 11 But manuša gova šunde thaj o Isus vaćarda lende jekh paramič, golese kaj sesa pašo Jerusalim thaj dije godi kaj akana ka avol o Carstvo e Devleso. 12 Thaj o Isus vaćarda gijate: "Jekh manuš tar prešundi familija delo ani durutni phuv te postavin le za ko caro thaj te iril pe. 13 Angleder so delo akharda dešen piren slugen thaj dija len po opaš kila srebro thaj vaćarda lende: 'Trgujin sa dži kaj ni avav.' 14 A e manuša tar lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde pe manušen te vaćaren e po bare carose: 'Ni manga vov te carujil pe amende.' 15 Thaj kana irisajlo sar caro, vaćarda te akharen okolen slugen kase dija e srebrenjakura, te dičhol so čerde. 16 Tegani avilo o angluno thaj vaćarda: 'Barutneja! Čerdem deš droma po but srebro nego so dijan ma.' 17 Thaj vaćarda lese o caro: 'But šukar. Tu san šukar sluga! Kana sana mande šukar ko cikno ak dav tut te ave pe deš forura embargo.' 18 Thaj avilo o dujto thaj vaćarda: 'Gospodaronja! Čerdem pandž droma po but srebro nego so dijan ma.' 19 O caro vaćarda: 'Šukar! Tu av embargo pe pandž forura.' 20 O trito avilo thaj vaćarda: 'Gospodaronja! Ake čo srebro. Garadem le ano kotor e šejjengo 21 golese kaj daraljem tutar. Golese kaj san zuralo manuš. Le so naj čiro thaj čide so ni sejisadan.' 22 A o caro vaćarda lese: 'Pale če lafura ka sudiv tut, bilačheja sluga! Džanglijan kaj sem zuralo manuš, kaj lav okova so naj mingro thaj čidav so ni sejisadem? 23 Pa sose ni dijan mo srebro e trgovcurenđe thaj me kana ka avav ka čidav gova kamatencar?' 24 Thaj vaćarda averendje so ačhile angle leste: 'Len gova srebro lestar thaj den le okolese so isi le pandž kile srebrenjakura.' 25 Thaj vaćarde lese: 'Gospodaronja! Le isi le pandž kile srebro.' 26 A o caro vaćarda lende: 'Golese kaj vaćarav tumende kole so isi ka dol pe lese, a kole so naj ka lol pe lestar i okova zala so isi le. 27 A kolen me dušmajen, save ni manglijé te avav lengo caro pe lende, anen len akari thaj čihinen len angle mande.' 28 Thaj kana vaćarda lende gova o Isus delo anglat thaj delo upre ano foro Jerusalim. 29 Kana avile pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo Maslinsko brego,

bičhalda pe dujen sikaden. 30 Thaj vaćarda lende: "Džan ane gova gav angle tumende thaj ka aračhen cikne here phanglo pe savo vadži njekh manuš ni uklilo. Putren le thaj anen le. 31 Thaj ako khoni pučol tumen: 'Sose putren le?', gija vaćaren lese: 'E Gospodese trubul.' 32 Kana dele, arakhilje sar so vaćarda lende o Isus. 33 A kana putarde e cikne here pučije len e manuša kaso sasa o cikno her: "Sose putren e cikne here?" 34 A von vaćarde: "E Gospodese trubul." 35 Thaj ande le ko Isus thaj čhute pe fostenura po cikno her thaj bešljarde e Isuse pe leste. 36 Thaj kana delo o Isus nakaro Jerusalim, e manuša čhute pe fostenura ko drom te den čast e Isusese. 37 Kana avilo pašo than kaj počnil o Maslinsko brego, lije but sikade te radujin pe thaj te hvalin e Devle tare sa o glaso baše čudesura so dikhilje. 38 Vaćarde: "Blagoslovimo o caro savo avol ano alav e Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese ko učipe!" 39 Thaj nesave fariseja save sesa maškare manuša vaćarde lese: "Učitelju! Vaćar će sikadende te ma phenen gova!" 40 Thaj o Isus vaćarda lende: "Phenav tumende, ako von ni vaćaren, e bara ka vaćaren!" 41 Thaj kana avilo o Isus pašo Jerusalim dikhilje o foro thaj ruja lese. 42 Vaćarda: "O, so bi mangava i tu adive te džane so ka anol če mir! Akana si kasno i o mir garado tutar. 43 Golese kaj ka aven e dživesa kana e dušmanura ka vazden tuće bare duvara, ka opkolin tut thaj ka čićiden tut tare sa e riga. 44 Ka peraven tut thaj ka mudaren kolen save bešen ane tute. Thaj ni ka ačhavem njekh bar ko lesu than, golese kaj ni džanglijan o vreme kana avilo tute o Dol." 45 Kana dija ano Hram o Isus lija te tradol okolen save bičinena ane leste. 46 Vaćarda: "Ano Sveti lili ačhol: 'Mo čher ka avol čher e molitvako', a tumen čerden le 'čher kaj garaven pe e čora.'" 47 Thaj o Isus sikada ano Hram dži jekh dive. Thaj e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakono katane e manušende šorutnencar dikhilje sar te mudaren e Isuse. 48 Al ni arakhilje so te čeren lese, golese kaj sa e manuša džana pale leste thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh dive kana o Isus ano Hram sikada e manušen thaj vaćarda o Lačho lafi, avile e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e phuredera. 2 Thaj pučije le: "Vaćar amende kotar tuće pravo kava te čere? Ko dija tut kava pravo?" 3 A o Isus vaćarda lende: "I me tumen ka pučav. Vaćaren mande: 4 O Dol li vaćarda e Jovanese te krstil e manušen, il e manuša vaćarde lese gova te čerol?" 5 Thaj von vaćarde maškar peste: "Te vaćardam kaj si taro Dol, ka vaćarol sose ni pačajam e Jovane. 6 A te vaćardam kaj si tare manuša, savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane o Krstitelj sasa proroko." 7 Thaj von vaćarde e Isusese: "Ni džana ko dija pravo e Jovane te krstil." 8 A o Isus vaćarda lende: "Ni me ni ka vaćarav tumende kotar mande kava pravo." 9 Thaj o Isus lija te vaćarol kaja paramič: "Jekh manuš sadisada drakha ane vinograd thaj iznajmisada e manušende i phuv te čeren bući gothe, a vov delo ko foro te bešol pherdo berša. 10 Thaj kana barili i drakh, bičhalda pe sluga ke gola manuša te čidol o kotor taro bijandipe e drakhako so lese preperol. A e manuša save čerde bući ki drakh marde le thaj bičhalde le čuče vastencar. 11 Thaj bičhalda avere sluga, a i gole marde thaj ladžarde thaj bičhalde le čuče vastencar. 12

Thaj bičhalda tritone, a le ratvarde le thaj tradije le. 13 Tegani o manuš kasi sasa i drakh vaćarda: 'So te čerav? Te bičhalav me mangle čhave, šaj le ka poštujin.' 14 A e manuša save čerde bući ki drakh kana dikhlije lese čhave, vaćarde jekh averese: 'Kava si leso čhavo. Aven te mudara le te ačhol gova amende so si leso!' 15 Thaj ikalde le avral tare drakha thaj mudarde le. So den godi so ka čerol o manuš so si lesi drakh kale manušende kana ka šunol so čerde? 16 Ka avol thaj sa ka mudarol e bućarnen thaj i drakh ka iznajmil averende." A kala save šunde vaćarde e Isuse: "Ma te dol o Dol gova te avol!" 17 A o Isus dikhlija ane lende thaj vaćarda: "A so ačhol ano Sveti lili: 'O bar so čhudije e manuša save vazden e duvara čerdilo emglavno bar taro ugao?' 18 Savo perol pe gova bar, o bar ka phadol le ke kotora, a ako perol gova bar pe nekaste ka mudarol le." 19 Thaj dikhlije e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono ane gova sato te vazden po va pe leste, al darajle tare but manuša, golese kaj haljarde kaj o Isus kaja paramič vaćarol lendar. 20 E učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e šorutne sveštenikura dikhlije po Isus thaj bičhalde ke leste špijunuren, save čerde pe čaćutne, te bi dolen e Isuse kaj vaćarol khanči bilače te bi dena le ko rimsко upravitelji. 21 Thaj pučjije e Isuse: "Učitelju! Džana kaj Šukar vaćare thaj sikave thaj ni dičhe ko si ko, nego čaće sikave o drom e Devleso. 22 Vaćar amende trubul li te da o porezi e carose il na?" 23 A o Isus dikhlija lengo lukavstvo thaj vaćarda lende: 24 "Sikaven mande jekh srebrov parava savesa počinen o porezi. Kaso muj si kate ke pare thaj kasu alav?" A von savore vaćarde: "E caroso." 25 A o Isus vaćarda lende: "Den so si e caroso e carose, a so si e Devleso den e Devlese." 26 Thaj naštine te aračhen khanči bilače ane lese lafura angle manuša thaj divisajle pašo leso vaćaripe thaj khanči ni vaćarde. 27 Gija avile nesave sadukejura save vaćarena kaj khoni ni ka uštol tare mule thaj pučjije e Isuse: 28 "Učitelju! O Mojsije pisisada amende kava zakono kana merol nekasu phral thaj ačhavol romnja a ni sasa len čhave. Gova manuš trubul te lol pe phraleso romnja te šaj bijanol čhave savese ka preperol sa o barvalipe e muleso thaj te phiravol leso alav. 29 Sesa efta phrala, a angluno lija romnja thaj mulo bize čhave, 30 thaj o dujto lija la thaj vov mulo, 31 thaj o trito lija la, i gija so efta. Thaj ni ačhade čhaven pale peste thaj savore mule. 32 Thaj empalal muli i romni. 33 Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol golese kaj sasa so eftanendi romni?" 34 Thaj o Isus vaćarda lende: "Manuša kale svetose len pe thaj den pe. (aiōn g165) 35 A okolen saven o Dol dičhol sar dostojna te ušten tare mule thaj ka aven džuvdve an kova sveto savo avol, ni ka len pe thaj ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Golese kaj ni ka meren, ka aven sar melekura. Von si e Devlese čhave, golese so o Dol ka vazdol len tare mule. 37 A kaj e mule ka ušten thaj i o Mojsije vaćarda ando Sveti lili so pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e Gospode dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle e Isaakoso thaj Devle e Jakoveso. 38 A o Dol naj Dol e mulengo nego e džuvdengo, golese so si lese savore džuvdve." 39 A nesave učitelja tare Mojsijaso zakono vaćarde e Isusesec: "Učitelju! Šukar vaćardan." 40 Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. 41 Thaj o Isus pučjija len: "Sar gova šaj vaćaren kaj si o Hrist čhavo e caroso e Davideso? 42 Kana

korkoro o David vaćarol ane po Psalm savo ačhol ano Sveti lili: 'Vaćarda o Gospod e Gospodese mingrese: Beš ko počasno than paše mande 43 dži kaj ni pašljarav e dušmanen tale pingre cire.' 44 O David akharda e Hriste Gospode, pa sar šajine te avol leso čhavo?" 45 Thaj angle sa e manuša, o Isus vaćarda pe sikadene: 46 "Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakon save manden te džan ane bare fostenura thaj roden e manuša te pozdravin len thaj te den len poštujipe ke trgura thaj te ačhavlen lende anglune thana te bešen ke sinagoge thaj ke abava, 47 save ko xoxaipe len o imanje e udovicengo, xoxavne thaj dugačko molin pe e Devlese. Von ka aven but osudime."

21 Thaj ano Hram o Isus dičola sa e barvalen sar čhoven daro e Devlese ani hramska riznica. 2 Thaj dikhlije jekha čora udovica sar čhuta duj emcikne pare. 3 Thaj vaćarda: "Čače, vaćarav tumende, kaja čorori udovica čhuta po but e Devlese savorendar! 4 Golese kaj savore lendar čhute so sasa len pobut, a voj gija čorori, sa dija so sasa la." 5 Thaj kana nesave sikade lije te vaćaren taro Hram kaj si lačhardo lačhe barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, a o Isus vaćarda: 6 "Ka avol o dive, tare sa kava so dičhen, ni ka ačhol ni bar po bar. Sa ka avol crdimo." 7 A e sikade pučjije le: "Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so ka avol?" 8 A o Isus vaćarda lende: "Aračhen tumen ma te xoxaven tumen! Golese kaj but ka aven ane mingro alav i ka phenen pese kaj si Mesija vaćarindoj: 'Avilo o vreme!' Ma pačan ane lende. 9 A kana sunen za ko maripe thaj pobune, ma daran. Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate." 10 Tegani o Isus vaćarda lende: "Ka maren pe e manuša e manušencar thaj o carstvo po carstvo ka uštol. 11 Thaj i phuv ka tresil pe thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe ke but thana ki phuv. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka pherdon dar. 12 A angleder sa golestari ka dolen tumen thaj ka traden tumen thaj ka den tumen ke sudije e sinagogende thaj ka phanden tumen ano phanglipe. Ka indaren tumen angle carura thaj angle vladara golese so sen me sikade. 13 A gova ka avol tumende te bi vaćarena lende mandar. 14 Ma daran so ka phenen kana ka trubul te branin tumen. 15 Golese so ka dav tumen lafura thaj mudrost savače našti te protivl pe njekh manuš. 16 A ka izden tumen i tumare dada, tumare dejia thaj phrala thaj tumare pašutne thaj amala. Nesave tumendar ka mudaren. 17 Thaj savore ni ka manden tumen golese so sen me sikade. 18 Al o bal tumare šorestari ni ka perol. 19 Ako ni ačhon te pačan an mande, ka avol tumen džuvdipe bizo meripe." 20 O Isus vadži vaćarda: "A kana dičhen kaj o Jerusalim opkolimo e vojskasa, te džanen kaj avilo o vreme te avol pusto." 21 Tegani e manuša save si taro Judeja nek našen ke bregura. Thaj e manuša save si taro Jerusalim nek ikljen avral thaj save si avral ma te irin pe an leste. 22 Golese kaj gola divesa ka avol e Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa okova so si pisimo ano Sveti lili. 23 Al pharo e khamnjende thaj kolendene save den čući ane gola divesa! Golese kaj ka avol baro bilačhipe ki phuv thaj bari holi pe kala manuša. 24 Von ka mudaren kalen manušen e oštrome mačosa thaj ka indaren len ano phanglipe maškare sa e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša save ni

džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo." 25 Vadži o Isus vaćarda: "Thaj ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj ane čerenja, a ki phuv e manuša ni ka džanen so te čeren tari dar golese so o more ka šundol but thaj e telasura. 26 E manuša ka meren tari dar thaj taro adućaripe so ka avol e svetosa, golese kaj e neboso zuralipe ka tresil pe. 27 Tegani man, e Čhave e manuše, ka dičhen man sar avav pe oblakura e zuralimasa thaj ani bari slava. 28 A kana ka lol te avol gova, ušten thaj vazden tumare šore, golese kaj tumaro Osloboditelji avol tumende." 29 Thaj o Isus vaćarda lende i paramič: "Dičhen pi smokva thaj sa e kašta. 30 Kana dičhen kaj iklijen e luludža lende džanen kaj paše si o milaj. 31 Gijate tumen kana dičhen kaj sa avol gija sar so phendem, džanen kaj si paše o Carstvo e Devleso. 32 Čače vaćarav tumende, kaj kaja generacija ni ka načhol dok sa kava ni avol. 33 O nebo thaj i phuv ka načhen, a mo lafi ni ka načhol." 34 Pale gova o Isus vaćarda: "Al araćen tumen ma tumare ile te aven opteretime ano halanipe thaj matipe thaj e brigencar kale svetose thaj ma gova dive te resol tumen tari jekh drom. 35 Golese so ka avol sar zamka pe sa e manuša so živin pi kaja phuv. 36 Golese aven džungade sa o vreme thaj molin tumen te bi šaj crdena tumen taro sa o bilačhipe so akana avol thaj te ačhen bizi ladž ano radujipe angle mande, anglo Čavo e manuše." 37 O Isus svako dive sikada ano Hram a ki rat suta ko Maslinsko brego. 38 Thaj sa e manuša avena sabalin ke leste te Šunen le ano Hram.

22 Paše sasa e bare dživesa tare bikvasacoso mangro savo akhardol Pasha. 2 Thaj e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono vaćarde maškar peste sar te mudaren e Isuse, al darajle e manuša te na bunin pe. 3 Tegani o Satana dija ano Juda Iskariotsko, savo sasa jekh tare dešuduj apostolura. 4 Đelo thaj vaćarda e šorutne sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka izdajil e Isuse. 5 Thaj von radujisajle thaj vaćarde e Judase kaj ka počinen lese gova. 6 Thaj o Juda dija po lafi. Thaj vov rodija šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. 7 Thaj avilo o angluno dive e bikvasacose mangreng, ke savo trubuja te čhinol pe o pashalno bakroro, 8 o Isus vaćarda e Petrese thaj e Jovanese: "Džan thaj čeren amende Pasha te šaj te xa." 9 A von pučje le: "Kaj mande te čera la?" 10 A o Isus vaćarda: "Kana ka den ano foro, ka araćen manuše savo inđarol ano khoro paj. Džan pale leste ane savo čher vov džal, 11 thaj pučen gole čherutne: 'O učitelji pučol an savi soba šaj xal i Pasha pe sikadencar?' 12 Thaj vov ka sikavol tumende bari upruni soba savi si postavimi. Gothe čeren i Pasha." 13 Thaj o Jovane thaj o Petar đele ano foro i arakhije sar so vaćarda lende o Isus thaj gothe čerde i Pasha. 14 Thaj kana avilo o sato, o Isus bešlo ki sinija, pe dešudujen apostolurencar. 15 Thaj vaćarda lende: "But mangljem te xav kaja Pasha tumencar angleder so ka avav mudardo. 16 Golese vaćarav tumende kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdolano Carstvo e Devleso." 17 Thaj lija o tahtaj e moljasa thaj dija hvala e Devlese thaj vaćarda: "Len thaj ulaven la maškare tumende. 18 Vaćarav tumende, od akana ni ka pijav i mol sa dok ni avol o Carstvo e Devleso." 19 Thaj lija o mangro, dija hvala, thaj phaglia le thaj ulada e sikadende

vaćarindoj: "Kava si mingro telo savo dol pe tumende. Kava čeren te den tumen gođi mandar." 20 A palo xape lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: "Kava tahtaj si nevo savez ane mingro rat savo čhordol tumende. 21 A ak mo izdajniko bešol mancar kate ki sinija. 22 Thaj me, o Čavo e manuše, mora te merav sar so si phendo, al pharo e manuše savo ka izdol man!" 23 Thaj e sikade lije maškar peste te pučen pe ko bi čerola gova lendar. 24 Thaj lije te čeren čingara maškare peste ko lendar bi avola embaro. 25 A o Isus vaćarda lende: "E carura tar kaja phuv gospodarin pe pire manuša thaj isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren kaj si 'manuša save but den šukaripe'. 26 A tumen ma čeren gjigate! Nego ko si tumendar embaro te avol emcikno thaj savo si vođa nek avol kova savo kandol. 27 Golese ko si embaro? Kova savo bešol ko astali il savo kandol? Naj li kova savo bešol ko astali? A me sem maškar tumende okova so kandol. 28 A tumen sen gola save ačhile mancar ane mo bilačhipe. 29 Thaj ačhavav tumende o carstvo sar mo Dad so ačhada mande 30 te xan thaj te pijen ko astali mingro ane mingro carstvo thaj te bešen ko tron thaj te sudin pe dešuduj plemenura e Izraelese." 31 Thaj vaćarda o Isus: "Simone! Simone! Ak o Satana mandol te sejil tumen sar so sejil pe o điv. 32 A me molisajem tuće čo pačajipe ma te ačhol. A tu kana ka iri tut ke mande, te zurave če phralen!" 33 A o Petar vaćarda lese: "Gospode! Spremmo sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa te džavl!" 34 A o Isus vaćarda lese: "Vaćarav tuće, Petre! Adive ni ka dīlabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." 35 Thaj vaćarda lende: "Kana bičhaldem tumen bize kese parenčar thaj bize traste thaj bizo podipe, so naj sasa tumen?" A von vaćarde lese: "Khanći." 36 A o Isus vaćarda lende: "A akana kas isi kesa te lol la! Gijate i pi trasta! A kas naj mačo nek biknol po fostano thaj nek činol pese. 37 Golese vaćarav tumende kaj trubul te pherdol okova so ačhol ano Sveto lili mandar: 'Thaj e manuša dikhlije le sar jekhe manuše lendar save phađen o zakono.' Golese sa so pisisade e prorokura mandar ka avol sa čače." 38 A von vaćarde lese: "Gospode! Ak, isi amen duj mačura." A vov vaćarda lende: "Šukar si!" 39 Thaj iklindoj gothar, pale po adeti, đelo ko Maslinsko brego. A pale leste đele e sikade lese. 40 Thaj kana resle o Isus vaćarda lende: "Molin tumen te ma peren ano iskušenje!" 41 Thaj crdijape lendar gači kobor šaj te čhudol pe bar thaj pelo ke pe koča em molisajlo e Devlese: 42 "Dade! Te manglijan le mandar te ma pijav tar kava tahtaj e bilačhimaso. Al nek avol sar tu so mande, a na sar so me mangav." 43 Tegani sikadijo lese o meleko taro nebo thaj zurada le. 44 A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo, a znoj lesosasa sar kapljije taro rat save perena ki phuv. 45 Pali molitva uštilo thaj avilo ke pe sikade thaj arakhija len sar soven taro pharipe kobor sasa lende. 46 Thaj o Isus vaćarda lende: "Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma peren ano iskušenje!" 47 Thaj dok o Isus vaćarda, e manuša thaj o Juda, jekh tare dešuduj sikade, avena premal leste. Avilo o Juda pašo Isus thaj čumidija le. 48 A o Isus vaćarda lese: "Judo! Čumidimasa li izdaji man, e Čhave e manuše?" 49 A kana e sikade dikhlije so čerdol, vaćarde "Gospode! Te maramen li! Isi amen mačura." 50 Thaj čalada jekh tare sikade e sluga e bare sveštenikoso thaj čhinda

leso desno kan. 51 A o Isus vaćarda: "Mučhen len! Nek čeren gova!" Thaj dolda leso kan thaj sastarda le. 52 A o Isus vaćarda e manušende so avile pale leste, e šorutne sveštenikurende, e zapovednikurende e hramese thaj e phurederende: "Aviljen pale mande sar po razbojniko čhurencar thaj kaštencar te dolen man! 53 Sose ni dolden ma dok sema ano Hram? Svako dive sema tumencar odori. Al akana si tumaro sato, kana i sila e kalimasi vladil." 54 Kana dolde e Isuse, inđarde le ke bare sveštenikoso čher. A o Petar odural delo pale lende. 55 A e stražara phabarde jag ani avlin, bešle savore katane thaj o Petar bešlo lencar. 56 Dikhija le jekh sluškinja sar bešol paši jag thaj dikhija nakar leste thaj vaćarda: "Kava sasa lesa!" 57 A o Petar xoxada vaćarindo: "Džuvlje! Me ni pindžarav le!" 58 Nekobor pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: "Tu san jekh lendar!" A o Petar vaćarda: "Manušeja, naj sem." 59 Thaj kana nakhlo paše jekh sato nesavo manuš uporno vaćarda taro Petar: "Čače thaj kava manuš sasa lesa. Galilejco si!" 60 A o Petar vaćarda: "Manušeja! Ni džanav so tu phene!" Thaj sigate dok vov vaćarda o bašno dīlabija. 61 Thaj irisajlo o Gospod thaj dikhija e Petre thaj o Petar dija pe godi so vaćarda lese: "Ađive ni ka dīlabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." 62 Thaj o Petar ikilo avral thaj zurale ruja. 63 A e čuvara lije te maren e Isuse thaj te maren lesa muj. 64 Thaj učharde lese jakha thaj marde le thaj pučlje le: "Prorokuj ko čalada tut?" 65 Thaj but avera bilačhe buća vaćarde pe leste. 66 Thaj kana sasa sabalin, čidje pe e narodna phuredera thaj e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono. Ande e Isuse angle manuša e Bare sudose 67 vaćarindo: "Tu li san o Hrist? Vaćar amende." A o Isus vaćarda lende: "Ako i vaćarav tumende, ni ka pačan ma. 68 Te pučljem tumen khanči, ni ka vaćaren mande. 69 Al od akana me, o Čhavo e manušeso, ka bešav ko časno than pašo Zuralo Dol." 70 Savore vaćarde: "Tu li san o Čhavo e Devleso?" A o Isus vaćarda lende: "Korkore vaćarden kaj sem me." 71 A von vaćarde: "So trubul amen po but dokazura? Golese kaj korkore amen šundam tare leso muj."

23 Tegani sa e bare manuša e jevrejska uštile thaj inđarde e Isuse ko Pilat, o rimsko upravniku. 2 Thaj lije te vaćaren bilačhe e Isusestar: "Arakhlijam le sar xoxavol amare manušen thaj ni dol te počinen o porezi e carose, a pese vaćarol kaj si o Hrist, caro." 3 A o Pilat pučlja le: "Tu li san o caro e Jevrejengo?" A o Isus irindoj vaćarda lese: "Gija si sar so tu vaćare." 4 A o Pilat vaćarda e šorutne sveštenikurende thaj e manušende: "Me ni arakhav nisavo bandipe ane kava manuš." 5 A von dije zor vaćarindo: "Vov pire sikajimas e manušen bunil ki sa i phuv e jevrekendi. Počnisada ki Galileja thaj avilo sa dži kate ano Jerusalim!" 6 Thaj kana šunda o Pilat, pučlja: "Vov li si tari Galileja?" 7 Thaj kana šunda o Pilat kaj si o Isus tari Galileja bičhalda le ko Irod, golese so o Irod vladisada ani Galileja. A vov sasa ane gola divesa ano Jerusalim. 8 Kana dikhija o Irod e Isuse sasa but radujimo, golese kaj odavno mangija te dičhol le, golese kaj but šunda lestar thaj dija godi kaj o Isus ka čerol nesavo čudo angle leste. 9 Thaj o Irod pučlja baše but buća, a o Isus khanči ni vaćarda lese. 10 A e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono ačhile thaj baro bilačipe

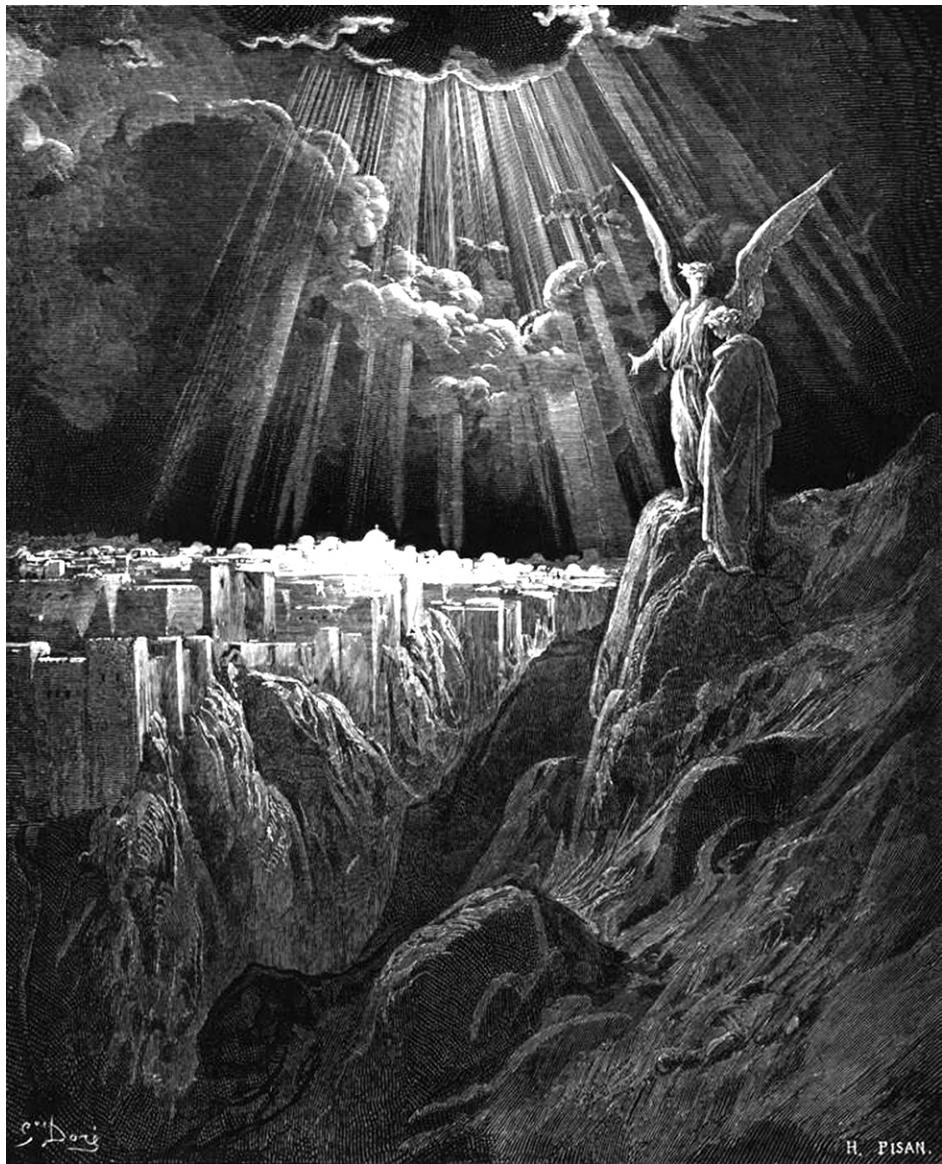
vaćarde lestar. 11 A o Irod thaj lese vojnikura ladžarde le thaj asaje e Isusese, urade le ano carsko fostano thaj bičhalda le palal ko Pilat. 12 Thaj ane gova dive mirisajle o Pilat thaj o Irod maškare peste, a angleder golestar sesa ane čingara. 13 A o Pilat čidja e šorutne sveštenikuren thaj e barutnen thaj e manušen thaj 14 vaćarda: "Anden mande kale manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake me angle tumende pučljem le thaj ni arakhav ni jekh bandipe so tumen čhoven pe leste. 15 A i o Irod ni arakhija bandipe pe leste, golese bičhalda le palal amende thaj ak, khanči ni čerda sosa bi zasluzila te avol mudardo. 16 Golese ka šibi le thaj ka mukha le." 17 [A trubača ko prazniko te mučhen jekhe phangle manuše.] 18 A e manuša sa dije vika vaćarindo: "Le akale a muk amende e Varava!" 19 (O Varnava sasa čhudimo ano phanglipe golese so čerda pobuna ano Jerusalim thaj mudarda nekas.) 20 A o Pilat vadži jekh drom vaćarda kaj bi vov mučhola e Isuse. 21 A von dije vika: "Čhu le ko krsto, čhu le ko krsto!" 22 Thaj o Pilat trito drom vaćarda: "Savo bilačipe vov čerda? Me khanči ni dikhav sosa bi zasluzila te avol mudardo, gija ka šibiv le thaj ka mukhav le." 23 A e manuša ni ačhile te vazden po glaso thaj manglje te čhoven e Isuse ko krsto. I lendif vika sasa po zurali thaj po zurali. 24 Thaj golese o Pilat vaćarda te avol sar so e manuša manden. 25 Thaj mukhija e Varnava, savo sasa ano phanglipe paši pobuna thaj pašo mudaripe, a e Isuse dija lende sar so manglje. 26 Thaj kana inđarde e vojnikura e Isuse, dolde nesave Simone tari Kirina savo avola taro polje thaj čhute pe leste o krsto te phiravol le palo Isus. 27 A palo Isus dele pherdo manuša thaj džuvlja save ruje thaj žalislade le. 28 A o Isus okrenisajlo premal lende thaj vaćarda: "Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale mande. Roven pale tumende thaj pale tumare čhove. 29 Golese dikh, aven e divesa ane save ka vaćaren: 'Blagoslovime kola džuvlja save našti bijanen thaj e vođa save ni bijanje thaj e čučende save ni dije čući!' 30 Tegani ka vaćaren e planinende: 'Peren pe amende!' thaj e bregurende: 'Učharen amen!' 31 Golese kaj ako akana čerol pe kava e zelenone kaštesa, so ka avol e šuće kaštesa?" 32 Inđarde duje bilačhe manušen katane e Isusesa te even mudare. 33 Thaj kana avile ke kova than savo akhardola kokalo e šoreso, gothe čhute ko krsto e Isuse thaj e duje bilačhe manušen, jekhe tari desno rig e Isusesa a avere ki levo rig. 34 A o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren." Thaj e vojnikura čhudije i kocka thaj ulade maškar peste leso fostano. 35 But manuša ačhile thaj dikhija sa gova, a e barutne marde muj thaj vaćarde: "Averen spasisada, so ni spasil korkoro pes akana, te si vov o Hrist, birimo e Devleso." 36 A e vojnikura marde muj lesa thaj avile paše leste thaj dije le šut. 37 Thaj vaćarde e Isusese: "Te san tu caro e Judejako, spasi korkoro tut." 38 A sasa pe leste upre pisimo kala lafura: "Kava si Caro e Jevrekengo." 39 A jekh tare bilačhe manuša so sesa ko krsto e Isusesa marda muj thaj vaćarda lese: "Te san tu o Hrist, spasi tut thaj amen!" 40 A o dujto ko krsto so sasa dija vika pe leste thaj vaćarda: "Tu li ni dara taro Dol? Kana san i tu korkoro gija osudimo?" 41 Amen sam čače osudime, golese sam kate amare bućende, a vov nisavo greh ni čerda." 42 Thaj vaćarda e Isusese: "Isuse, de tut godi pe mande thaj av manđe milostivno kana ka rese ane po

carstvo." 43 Thaj vaćarda lese o Isus: "Čače vaćarav tuće: adive ka ave mancar ano raj." 44 A sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin popodne, 45 golese so kalilo o kham. A i hramsko fironga pharadili ke opaš. 46 Thaj o Isus dija vika andar sa o glaso: "Dadel! Ane čire vasta mukhav mo duxo." Thaj gole lafurencar mulo. 47 A kana dikhlija o kapetano so sasa, lija te hvall e Devle thaj vaćarda: "Čače kava manuš sasa čačukano devlikano manuš!" 48 Thaj sa e manuša save čidje pe te dičhen kava, kana dikhlije so sasa, irisajle thaj mardepe ane pire kolina tari žal. 49 A kola so džanglje e Isuse thaj e džuvlja so avile lesa tari Galileja ačhile po dur thaj dikhlije kava. 50 Sasa jekh manuš palo alav Josif, savo sasa jekh tare bare manuša e jevrevjende. Sasa šukar manuš thaj čače devlikano 51 tari Arimateja, foro e Judejako. Vov ni složisajlo golesa so čerde e Isusesa thaj adućarda o Carstvo e Devleso. 52 Đelo ko Pilat thaj rodije o telo e Isuseso. 53 Thaj o Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto thaj paćarda le čaršafesa thaj čhuta le ano limori savo sasa hundo an bar, ane savo khoni naj sasa čhuto. 54 Čerda gova jekh đive anglo savato, a o savato lija te ikljol. 55 A e džuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, đele palo Josif i dikhlije o limori i sar čhute e Isuseso telo. 56 Irisajle čhere te čeren o miris thaj so te mačhen e Isuseso telo. Kana sa čerde, već avilo o savato i naštine čeren khanči gova đive pale Mojsijaso zakono.

24 Ko angluno dive palo savato, rano sabalin avile e džuvlja ko limori thaj ande mirisura save čerde 2 thaj arakhlije o bar crdimo taro limori. 3 Dije andre thaj ni arakhlije o telo e Gospodeso e Isuseso. 4 Thaj dok pučlje pe so sasa gova, dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. 5 E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele nakari phuv. Thaj e duj manuša pučlje e džuvljen: "Sose roden e džuvde maškar e mule? 6 Naj kate. Uštilo tare mule! Den tumen godi so vaćarda tumende dok vadži sasa ani Galileja: 7 'Me, o Čavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e manušende e grešnonende thaj ka čhoven ma ko krsto thaj trito đive ka uštav.' 8 Thaj dije pe godi so vaćarda lende o Isus. 9 Thaj irisajle taro limori thaj vaćarde sa e dešujejkhe apostolurenđe thaj savorenđe averenđe. 10 A gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e apostolurenđe. 11 Thaj e apostolurenđe kala lafura sesa sar xoxaipe thaj ni pačaje e džuvljende. 12 Al o Petar uštilo thaj prastaja ko limori. Kana telilo, dikhlija samo o čaršafi savo ačhilo thaj đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. 13 Ane gova đive duj e Isusese sikade đele ano gav savo akhardola Emaus thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujejkilometra. 14 Thaj phirindoj vaćarde maškar peste sa okova so sasa. 15 Thaj dok vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o Isus avilo paše lende thaj đelo lencar. 16 Al lende jakhende ni sasa mukhlo te pindžaren le. 17 A o Isus pučlja len: "Sostar gova vaćaren maškar tumende phirindoj?" Ačhile i tužnisajle. 18 A jekh ko alav o Kleopa, vaćarda e Isusese: "Tu li san jedino abandžija ano Jerusalim savo ni šunda so sasa kala divesa odori?" 19 Thaj o Isus pučlja len: "So sasa gova?" Thaj von phende lese: "Gova so čerdilo e Isusesa taro Nazaret. Vov sasa zuralo proroko ano vaćaripe thaj ano čeripe anglo Dol

thaj angle manuša. 20 Amare šorutne sveštenikura thaj amare avera vladara dije le te avol osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto. 21 Amen nadisajljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Ake trito đive sar sasa sa gova. 22 Thaj bunisade amen nesave džuvlja maškar amende. Save sesa sabalje ko limori, 23 al ni arakhlije e Isuseso telo odori. Avile thaj phende amende kaj dikhlije e melekuren save phende lende kaj si o Isus džuvđo. 24 Tegani nesave amendar đele ko limori thaj dikhlije kaj si o limori čučo, sar so vaćarde e džuvlja, al ni dikhlije e Isuse." 25 A o Isus vaćarda lende: "O bigodaće manušalen! Pharo tumende te pačan so vaćarde e proruka ano Sveto lili! 26 Ni li von vaćarde kaj o Hrist ka načhol sa gova bilačhipe angleder so o Dol ka proslavl le?" 27 Thaj lija te objasnili lende o Isus so si pisimo taro Hrist, so pisada o Mojsije thaj sa e proruka ano Sveto lili. 28 Thaj kana avile pašo gav ane savo đele, o Isus čerda pe kaj mandol te džal po dur lendar. 29 Thaj von ačhade le vaćarindoj: "Ač amencar! Nakhlo o đive thaj i rat lija te perol!" Ačhilo thaj dija lencar ano cher. 30 Thaj kana sasa lencar ko astali, o Isus lija o mangro, blagoslovisada le thaj phaglia le thaj dija len. 31 Tegani lende jakha putajle thaj pindžarde le. Thaj sigate hasajlo. 32 Thaj von vaćarde jekh averese: "Ni li phabile amare ile kana o Isus phirindoj vaćarda amende ko drom thaj kana objasnislada amende o Sveto lili?" 33 Thaj uštile ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Arakhlije e dešujejkhen apostoluren sar bešen savore thaj save sesa lencar. 34 Thaj e dešujejk sikade vaćarde lende: "Čače uštilo o Gospod thaj sikada pe e Simonese!" 35 Thaj kala duj sikade so sesa ko drom pašo Emaus vaćarde so sasa thaj sar pindžarde e Isuse kana phaglia o mangro. 36 A kana von gova vaćarde, o Isus tar jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lende: "Mir tumende." 37 A von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije godi kaj dičhen duxo. 38 Thaj vaćarda lende: "Sose daran? Thaj sose ni pačan? 39 Dičhen me vasta thaj me pingre! Me sem goval! Dolen man thaj ka dičhen! Golese kaj e duxo naj telo thaj kokala sar so dičhen man isi!" 40 Thaj dok vaćarola sa gova sikada pe vasta thaj pe pingre save sesa kovime ko krsto. 41 Sesa gija začudime em radosna kaj naštine pačan thaj pučlja len: "Isi li tumen khanči xamase?" 42 A von dije le kotor peče mačhe. 43 Thaj lija o Isus em xalja angle lende. 44 Thaj vaćarda lende: "Kava si okova sostar vaćardem tumende kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisime mandar ane Mojsijaso zakono thaj ane Lila save pisade e proruka thaj ane Psalmura." 45 Tegani putarda lende jakha te haljaren o Sveto lili. 46 Thaj vaćarda lende: "Gija si pisimo ano Sveto lili, kaj trubul o Hrist te mudardol thaj te uštol tare mule ko trito đive. 47 Thaj an lesu alav ka vaćarol pe sa e manušende, počnindoj taro Jerusalim, kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol oprostila lende grehura. 48 A tumen sen kola save dikhlije sa kava so sasa. 49 Thaj dikh, me ka bičhalav o Sveto Duxo pe tumende sar mo Dad so obećisada. A tumen ačhen ano foro ko Jerusalim sa dok o Dol ni bičhalol pe tumende pi zor!" 50 Thaj o Isus inđarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdzija pe vasta thaj blagoslovisada len. 51 Thaj sar blagoslovisada len lija te crdol pe lendar thaj lija te uštol ko nebo. 52 Thaj von pele ke pire koča anglo Isus,

tegani irisajle ano Jerusalim radosna. 53 Thaj sesa stalno ano
Hram thaj slavisade e Devle. Amin.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

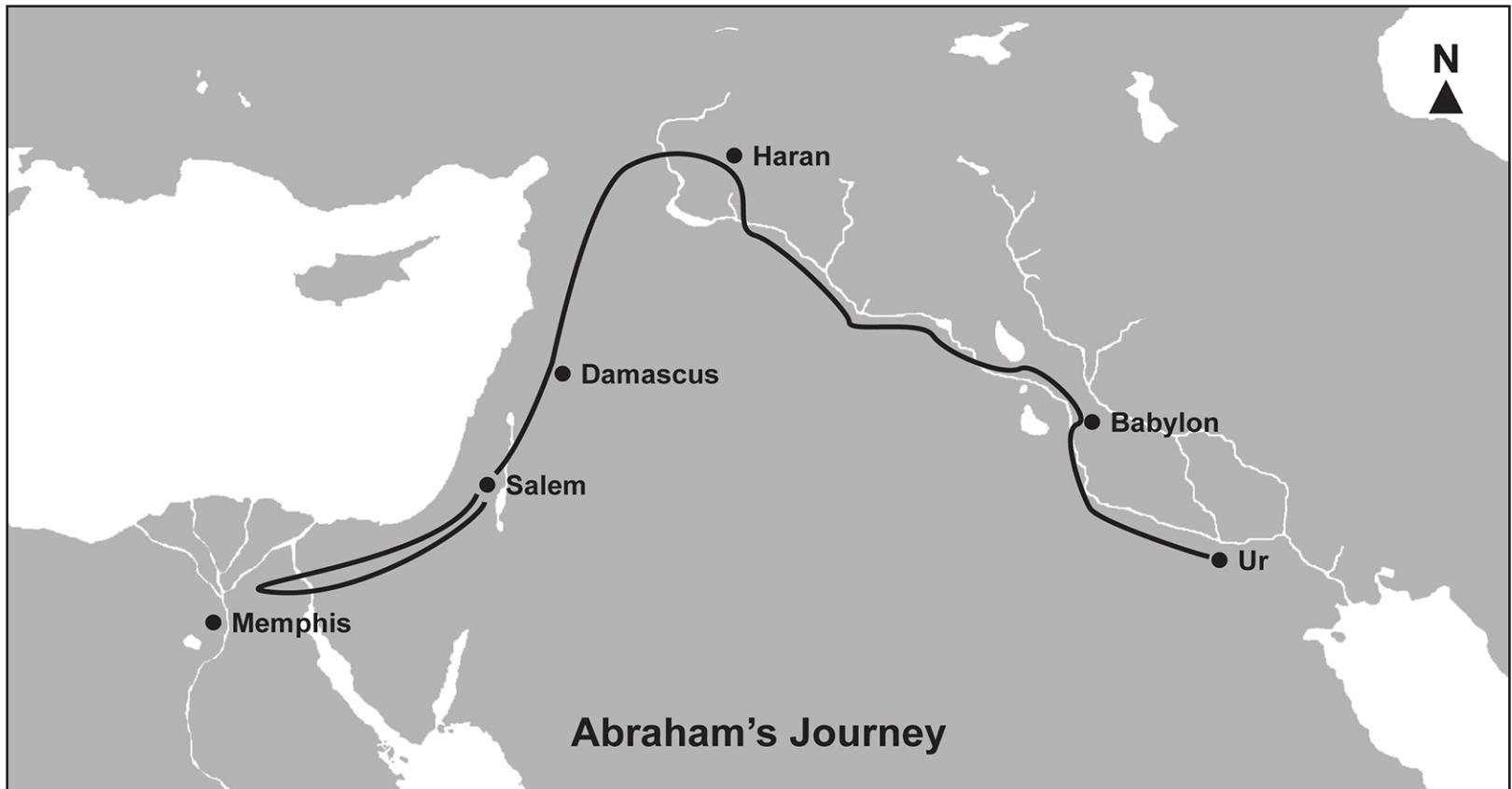
aiōnios

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32
Geenna
Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33

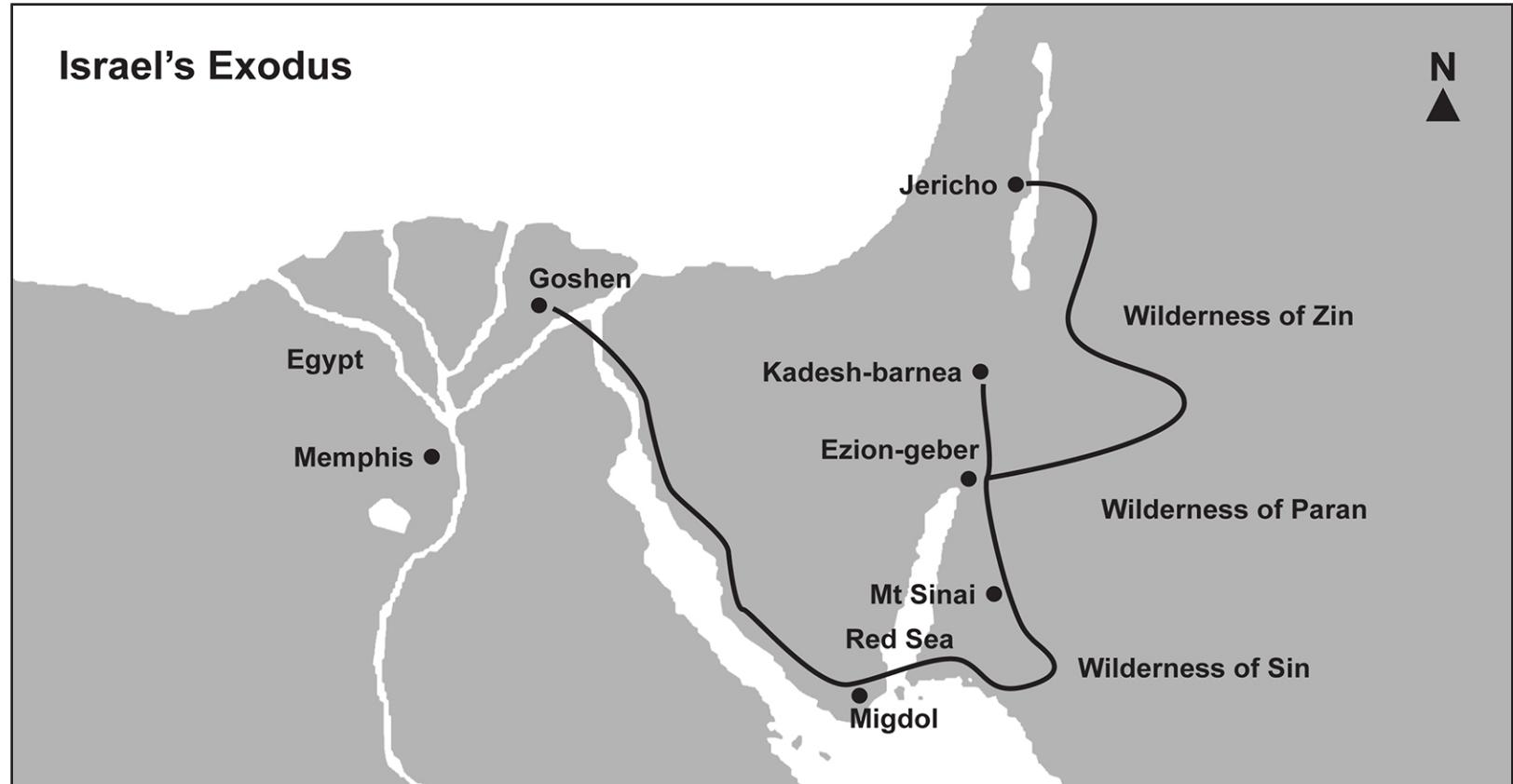
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14
Limnē Pyr
Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peter 2:4
Questioned
None yet noted

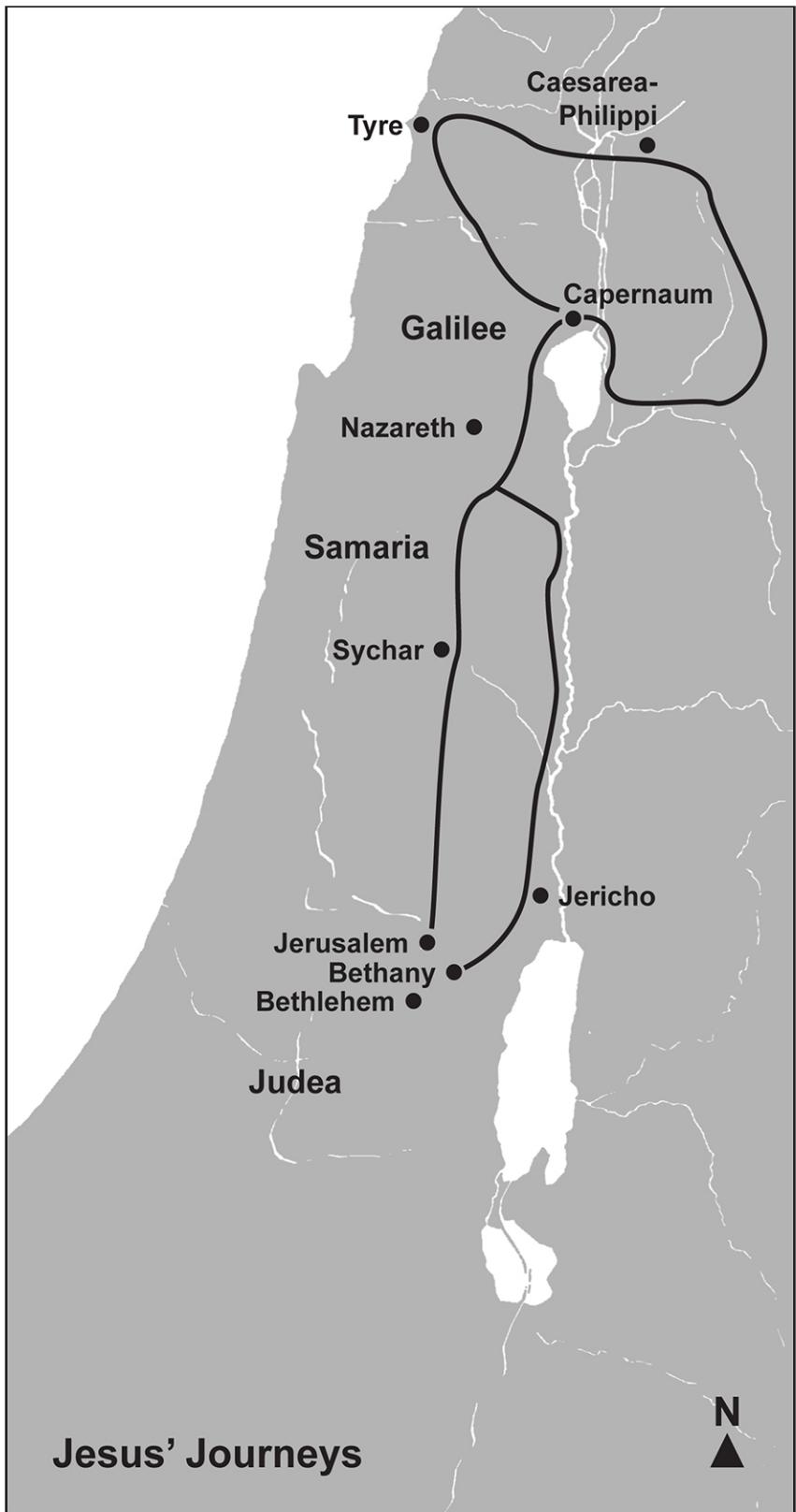
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N
▲

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

Gurbet at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail,*" Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up,*" Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid,*" because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19